

ROSILDE
KOMMUNE

GRØN BLÅ STRATEGI

DECEMBER 2023

Handleplan 2024-2027

Indhold

Vision og fokusområder	4
Status - 2023	6
Projekter 2024-2027	11
Budgetforslag	38

Forord

Grøn Blå Strategi blev vedtaget i april 2020 og sætter retningen for udviklingen af de grønne og blå værdier i Roskilde Kommune - naturen med de grønne skove, ådale og landskaber og de blå vandløb, søer og fjorden. Strategien sætter et bredt fokus på sundhed, oplevelser, natur og klima, og udnytte potentialer og synergier. Strategien bidrager både til kommunens mål om CO2 neutralitet samt til fokusområdet sundhed for alle. Strategien skaber en fælles forståelsesramme for alle aktørerne i det grønne og blå, og er med til at skabe rammerne for projekter, der går på tværs af kommunens opgaveområder, og som involverer både private og offentlige aktører.

Grøn Blå Strategi spiller sammen med Roskilde Kommunes øvrige strategier og suppleres årligt med en handleplan. Du sidder her med handleplanen for 2024-2027 for Grøn Blå Strategi, der konkretiserer og prioriterer de projekter, der skal arbejdes med de kommende fire år.

Links til naturoplevelser i Roskilde:

<https://roskilde.dk/da-dk/oplevelser-og-kultur/ud-i-naturen/>

<https://www.friluftsguiden.dk/>

<https://nationalparksjoldungernesland.dk/>

<https://www.visitfjordlandet.dk/omraade/roskilde/>

FN's Verdensmål

Roskilde Kommune vil bruge FNs verdensmål til at hæve ambitionsniveauet for den bæredygtige udvikling. I Grøn Blå Strategi bruger vi verdensmålene som pejlemærker for strategiens fokusområder: natur, sundhed oplevelser og klima. På den måde udfordrer vi os selv på at få flere aspekter af bæredygtighed ind i vores målsætninger, indsatser og løsninger.

Verdensmålene kan hjælpe os med at gå nye veje indenfor bæredygtighed. Måske kan et nyt byggeri også tilgodese den lokale biodiversitet eller måske kan nye bevægelsesmuligheder i naturen, koblet med en målrettet sundhedsindsats, modvirke livsstilssygdomme og de kan understøtte læring om bæredygtighed. På den måde kan verdensmålene hjælpe os med at få øje på synergier, så vores indsatser skaber mere værdi.

På siden her fremhæves de verdensmål, der er pejlemærker for Grøn Blå Strategis fokusområder og formulerede indsatser. Det handler om sundhed, trivsel, bæredygtige byer og lokalsamfund, klimaindsats, havets liv og livet på landet. Det handler også om jobskabelse og økonomisk vækst, innovation og infrastruktur - og at vi løfter vores ambitioner i partnerskab med lokale aktører - offentlige som private, frivillige som professionelle.

VISION OG FOKUSOMRÅDER

Grøn Blå Strategi

Vi skal sikre vores fælles naturværdier og bygge videre på kommunens grønne og blå struktur, med sammenhængende naturområder og biologisk mangfoldighed. Naturen skal være let tilgængelig for alle, og vi skal have mulighed for at finde ro, gå på opdagelse, understøtte bevægelse og læring, skabe lokale fællesskaber.

Vi skal sætte ressourcer i spil og udnytte synergi mellem medborgere, foreninger, myndigheder, kommunale tilbud og erhverv.

Natur

Naturen er vores helt store aktiv, og vi har allerede skabt meget ny natur i Roskilde Kommune. Der er bl.a. skabt nye naturområder i de tidligere grusgrave og bynære skove - der styrker både biodiversitet og de rekreative muligheder i kommunen. Nationalpark Skjoldungernes Land er med til at sætte fokus på vores naturværdier og udviklingsmuligheder.

Vi prioriterer højt at passe på naturen og mangfoldigheden, at pleje værdifuld natur og samtidig skabe ny natur i samarbejde med dem der bruger, lever og arbejder i landskabet.

Sundhed

Let adgang til naturen har stor betydning for at styrke vores sundhed og livskvalitet både fysisk, mentalt og socialt. Naturen som rum for både ro og rekreation, samt læring og bevægelse skal være et let tilgængeligt valg for alle borgere i Roskilde Kommune. Det skal være lettere at komme ud i landskabet, og naturen skal samtidig have plads i byerne.

Vi har et stort ønske om at bruge naturen, og vi skal tilgodese forskellige befolkningsgruppers behov, både for aktiviteter og for at kunne finde stilhed og ro i naturen.

Klima

Hvordan vi vælger at bruge vores arealer f.eks. om vi driver landbrug eller udvikler nye naturområder, har betydning i det store klima-billede. Vi skal sikre en bæredygtig udvikling og medvirke til at forebygge klimaforandringerne - både ved at binde CO₂, reducere CO₂-udledningen og sikre klimatilpassede løsninger. Mere natur, f.eks. i form af skove, vådområder og afgræssede arealer, kan understøtte et bedre klima og afbøde konsekvenserne af klimaforandringerne.

Oplevelser

At opleve naturen kan være mange ting - lige fra at gå på opdagelse i skovbunden, finde insekter eller nyde roen i naturen, til at tage på tur med vandrekлубben, få vind i håret med Cykling uden alder, eller køre mountainbike med vennerne i weekenden. Vi skal både sikre og udvikle oplevelsesmulighederne i naturen og samtidig styrke formidlingen, så endnu flere mennesker får glæde af at bruge fjorden, skovene og vores bynære natur. Samtidig er naturen et unikt læringsrum for børn og unge.

På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter i Roskilde Kommune. Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima. Projekterne er organiseret efter følgende typer:

- 1. Bynær natur**
- 2. Stier og faciliteter**
- 3. Biodiversitet og naturpleje**
- 4. Formidling**

Siden sidst

Gennem flere år er der arbejdet på at realisere Grøn Blå Strategi. Arbejdet spænder vidt fra overordnet kommuneplanlægning til anlæg af stier og gravning af vandhuller. Fra fremme af grøn turisme til samarbejde med lodsejere om beskyttelse af sjældne arter. Resultaterne opnås igennem en bred vifte af projekter i samarbejde med et stort antal interessenter. Nogle af de vigtigste projekter igennem 2023 præsenteres i følgende projektlinje.

Idrætssøen, Svogerslev Syd

Idrætssøen

Idrætssøen skal udvikles i en tidligere grusgrav ved Svogerslev. Der arbejdes med udviklingen af faciliteter, der kan anvendes til forskellige vandsportsaktiviteter, som f.eks. issvømning, vandski, kajakpolo, padleboard og vinterbadning. Der klargøres og forberedes i 2023.

Sankt Hans - naturpleje

Sankt Hans

I 2022 overtog Roskilde Kommune Sankt Hans, der ligger i Roskildes Grønne Ring. I naturområdet omkring Sankt Hans arbejder Roskilde Kommune med at styrke biodiversiteten ved en målrettet drift, herunder afbrænding, og tydeliggøre overgangen mellem park og natur ved rydninger. Derudover vil der være fokus på formidling af Sankt Hans hvor der arbejdes med en samlet designguide til skiltning og inventar for at sikre en samlet identitet. Det fonds-støttede projekt Sct. Hans Natur Have er under anlæg. Der er gennemført det første projekt, der sikrer bedre forhold for de bløde trafikanter, en cykelbro langs Boserupvej der også rummer ny underføring for Langvad Å.

Himmelev Skov

Himmelev Skov

HOFOR, Naturstyrelsen og Roskilde Kommune samarbejder om at udvide Himmelev Skov. I 2022 er opkøbt et areal på ca. 40 ha, og i 2023 er gennemført en borgerinvolveringsproces, miljøvurdering og projektplanlægning, hvorefter skoven forventes plantet i foråret 2024. I 2023 er opkøbt endnu et areal til udvidelse af skoven på ca. 50 ha. I 2024 igangsættes planlægningsproces med borgerinvolvering for dette område også.

Skovrejsning

Skov ved Viby øst

I Viby rejses en ny bynær skov på ca. 7 ha. Skoven er bynær og ligger lige syd-øst for Viby ved Langdyssegård og er en del af et større projekt for udvikling af landskabet omkring Viby Øst. Skoven forventes etableret i 2024.

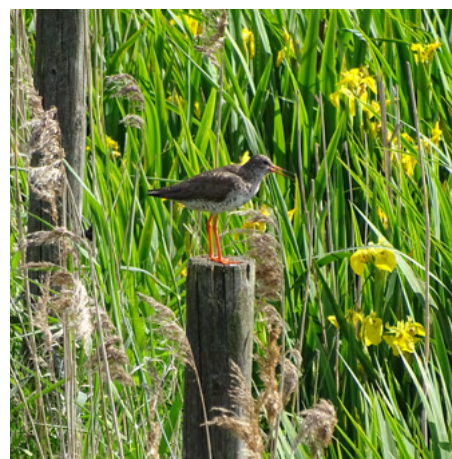

Hedeland - vartegn for Spejdernes Lejr

Hedeland

Det tværkommunale arbejde med at realisere handleplanen fortsætter med fokus på natur, rekreation og mountainbike. I 2023 tog Hedeland for alvor det nye område ved Reeslev i brug som betegnes The Canyon - med bl.a. varetignet fra Spejdernes Lejr som samlingspunkt.

© Erik Mandrup - Værebros Ådal - rødben

Værebros Ådal

Der er gennemført en undersøgelse af ynglefugle tilknyttet enge og moser i Værebros Ådal. Resultatet viser, at fuglene har bevaret eller øget deres ynglebestande siden sidste undersøgelse i 2008. Den store indsats med naturpleje i ådalen, for at genskabe eller bevare de lysåbne naturtyper, har altså virket efter hensigten.

© Marie Brandt - Grusbanden i Hove Å

Maglemose Å, Hove Å og Viby Å

Delstrækning af Hove Å blev i 2022 restaureret med 110 tons sten og gydegrus - og allerede primo 2023 ses lovende resultater i form af en femdobling i gydegravninger på strækningen. I 2023 er strækninger af både Hove Å, Maglemose Å og Viby Å, blevet restaureret i forbindelse med statens vandområdeplan, og har fået udskiftning af bundmateriale og beplantning af skyggegivende vegetation langs vandløbskanten. Der er i alt udlagt 1550 tons sten og gydegrus, samt plantet 450 træer fordelt på de tre vandløb. Formålet er at forbedre naturværdien for planter, fisk og insekter tilknyttet vandløbet.

Langvad Å

Skensved Å

Grønblå korridor

Sankt Hans - afbrænding som naturpleje

Langvad Å

Der er i 2023 etableret nyt udløb for Langvad Å, der i dag afvandes igennem bygværket Kattinge Værk. Fremover skal det løbe som et naturligt vandløb igennem Rørmosen og ud igennem Sankt Hans, hvor Gedebæksrenden løber i dag. Projektet har udført en række broer, så den øgede vandmængde kan ledes til fjorden og samtidig sikre faunapassage for både fisk og pattedyr.

Skensved Å

Skensved Å skal restaureres i forbindelse med byudvikling i Viby Øst, hvor regnvandet fra byen skal ledes frem til et ådalsbassin, som placeres hvor vandløbet i dag er rørlagt i en ådal. Bassinet skal rense de øgede udledninger af regnvand fra Viby Øst og sikre en mindre mængde vand i vandløbet ved større regnvandshændelser og dermed oversvømmelser nedstrøms. Arbejdet blev igangsat ultimo 2023.

Boserupkilen - ændret arealanvendelse

I Roskildes grønne Ring - i området mellem Svogerslev og Roskilde, omlægges i disse år ca. 60 ha af kommunens landbrugsjord til natur. Der lægges særlig vægt på at øge biodiversiteten i området ved at skabe plads til vandet i landskabet, lave græsland og naturpleje mm. Der skal skabes større sammenhængende naturområder, bedre biodiversitet og bynære rekreative områder. Temaet ændret arealanvendelse har tæt sammenhæng med kommunens klimamål om CO2 neutralitet i 2040. Omlægningen fra landbrugsjord til natur og skov sikrer CO2-optag. Planlægning af området gennemføres i 2023/2024 og begynder etableret i 2024.

Beskyttelse af den værdifulde biodiversitet

Der arbejdes med naturpleje i samarbejde med borgerne, som f.eks. rydning af kystskrænter i området omkring Salvadparken, hvor den lysåbne naturtype genskabes. Årlig pleje af vandhuller i hele kommunen til gavn for frøer og salamander. Ved bl.a. Hørgården og Sct. Hans er udført afbrænding som naturpleje af lysåbne naturtyper for at skabe bedre vilkår for plante og dyreliv på arealerne.

Fugletårn

© Colorbox

Snoldelev Mose

Spang igennem rørmosen

Skjoldungestien fugletårn

I forbindelse med Skjoldungestien er etableret et fugletårn mellem Roskilde Golfklub og Langvad Å. Tager man den lille afstikker fra hovedstien, får man mulighed for at opleve fuglelivet i fred og ro fra fugletårnet.

Naturen som den foretrukne arena for idræt

Flere steder i kommunen er mulighederne for at dyrke motion under åben himmel forbedret. I Roskilde Ring er der etableret en OCR bane (forhindringsløbebane) og en løbesti rundt i Ringen på præcis 1 km. Ved Margretheskolen i Gundsømagle, ved Lysalléen i Trekroner og i det grønne kryds i Svogerslev er der etableret udendørs træningsanlæg. I Gundsøllille og Viby er der etableret discgolfbaner.

Snoldelev Mose

Der arbejdes aktuelt på at skabe en sti-forbindelse rundt om Snoldelev Mose, så der bliver mulighed for en rundtur i det fredede område. Stiforbindelsen forventes gennemført i 2024.

Skjoldungestien

Nationalparken, Lejre Kommune og Roskilde Kommune samarbejder om udvikling af Skjoldungestien. I 2021 er etableret 300 m træbro gennem Rørmosen i samarbejde med Dansk Vandrelaug. I 2022 er træbroen suppleret med endnu en etape, der skaber direkte forbindelse over golfbanen til Hørhusene og giver mulighed for at gå en mindre rundtur med unikke oplevelsesmuligheder i et stykke urørt skov.

© Nationalparks Skjoldungernes land - Kattinge Værk

© ROH- sejltur med Kutlingen

© Nationalpark Skjoldungernes Land - Roskilde Fjord

Roskilde Fjord - cykeltur til fjorden

Blå klasseværelser

Et nyt blå klasseværelse er kommet til i 2022, hvor Nationalparken har etableret et udendørs klasseværelse på Kattinge Værk. Her er mulighed for skoler og daginstitutioner for at undersøge fjordens liv med fokus på kystkultur, fjordnatur og landskaber. I 2024 suppleres med de sidste faciliteter samt en stiforbindelse, så der sikres bedre adgangsvvej til klasseværelset.

Ud i Roskildes natur

Flere nye tiltag er i gang for at få flere ud i naturen, f.eks. giver miljø- og formidlingsbåden Kutlingen borgere mulighed for at opleve Roskilde Fjord på vandet, og turene spænder fra undervisningsture med klasser, fiske- og fugletur og ture målrettet særlige brugergrupper. Derudover er igangsat et samarbejdsprojekt "Naturholdet", hvor Roskilde og Omegns Lystfikerklub (ROLK) og Roskilde Oplevelseshavn (ROH) giver en brugergruppe en ekstra hånd, så de kommer ud i naturen, da de ikke nødvendigvis finder ud i naturen selv.

Stenrev i Roskilde Fjord

Nationalparken, Miljøstyrelsen og Roskilde Kommune har samarbejdet om at reetablere stenrev i Roskilde Fjord for at forbedre levegrundlaget for arter i fjorden. Revet ved Veddelev er placeret, så det er tilgængeligt fra kysten og kan anvendes som formidlingsrev. Revene er etableret og blev indviet i 2023.

Sund i naturen

I 2022/23 blev der arbejdet med partnerskabprojektet "Naturfællesskaber - for ældre med handicap" i samarbejde med Ulykkespatientforeningen, Videncenter for Handicap og Vordingborg Kommune. Her blev arrangeres konkrete ture ud i naturen for handicappede, suppleret med god information gennem videoer. Derudover blev der i 2023 registreret og formidlet handicapvenlige lokaliteter i naturen, som en del af projektet "Natur for alle".

PROJEKTER 2024-2027

De kommende års udvikling

Der arbejdes løbende på en længere række af projekter. Fælles for de fleste af projekterne er, at de går på tværs af strategiens fokusområder, kræver et bredt samarbejde og skaber værdi på flere områder. I de kommende fire år vil der specielt være fokus på:

Mere skov, natur og biodiversitet

Omlægning fra landbrug til natur og skov, udtagning af lavbundsjord, samt omlægning fra landbrugsdrift til naturpleje, med biologisk mangfoldighed, naturoplevelser og CO2 gevinster.

Bedre biodiversitet

Samarbejde med lokale lodsejere om naturplejeprojekter, der sikrer og forbedrer de eksisterende naturområder i kommunen.

Mere skov

Himmelev Skov udvides med 40 ha, og det fortsatte arbejde med nye udvidelsesmuligheder fortsætter frem i både Himmelev Skov og Gulddysse Skov. Sydøst for Viby rejses en ny bynær skov, der kommer til at give gode nærrekreative muligheder og der arbejdes med mere skov i den sydlige del af kommunen.

Boserupkilen

Kommunalt ejet landbrugsjord i den Grønne Ring mellem Svogerslev og Roskilde tages ud af omdrift og bliver omdannet til ny bynær natur, med fokus på at øge biodiversiteten og skabe god adgang til naturen.

Stier og faciliteter

Udvikling af nye nye stier i den grønblå korridor mellem Svogerslev og Roskilde, samt udvikling af stier omkring de mindre byer. Etablering af Idrætssø til vandsport og udvikling af Boserupgaards faciliteter.

Ro i naturen

Fokus på at sikre områder med fred og ro i naturen, zoner af aktiviteter og plads til den stille naturoplevelse og mentale afstressning.

Projektoversigten er opdelt i tre geografiske områder - nord, midt og syd, så man let kan orientere sig om konkrete projekter i sit eget lokalområde.

Skjoldungestien - lysåben natur

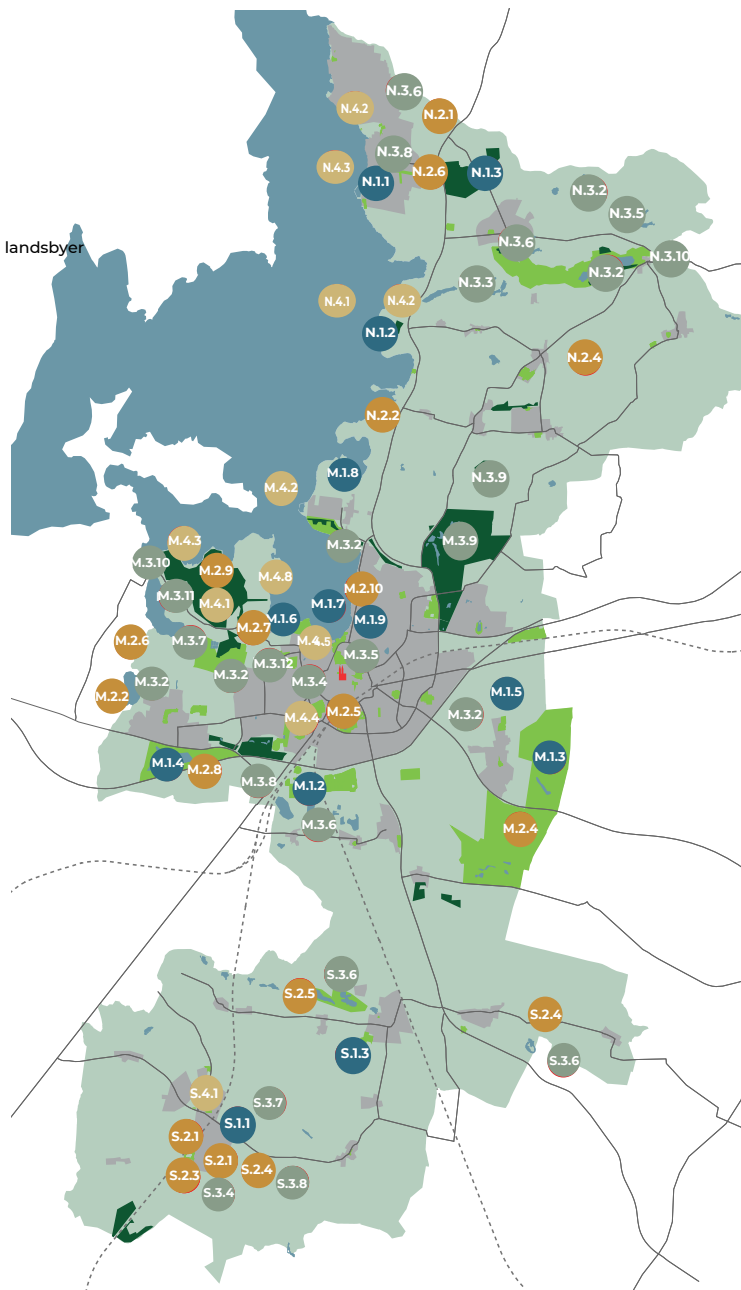
- Bynær natur**
- Stier og faciliteter**
- Biodiversitet og naturpleje**
- Formidling**

Nord

- N.1.1 Friluftsliv ved Roskilde Fjord
- N.1.2 Blåt støttepunkt i Salvadparken
- N.1.3 Gulddysse Skov
- N.2.1 Stiforløb langs Værebros Å til Gulddysse Skov
- N.2.2 Videreudvikling af Fjordstien
- N.2.4 Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre landsbyer
- N.2.5 Naturen som den foretrukne arena for idræt
- N.3.1 Naturpleje i Værebros Ådal
- N.3.2 Gundsømagle Sø
- N.3.3 Fra Sø til Fjord - nye vådområder
- N.3.5 Jordejere som naturplejere
- N.3.6 Lokale naturplejelaug
- N.3.8 Biodiversitet i byerne
- N.3.9 Maglemose Å
- N.3.10 Hove Å
- N.4.1 Beskyttelse og benyttelse af Roskilde Fjord
- N.4.2 Blå klasseværelser
- N.4.3 Fjorden i undervisningen

Midt

- M.1.1 Roskildes Grønne Ring
- M.1.2 Milen - bynær natur og bevægelse syd for Roskilde
- M.1.3 Udvikling af Hedeland
- M.1.4 Lynghøjsøerne - bynær natur syd for Svogerslev
- M.1.5 Udvikling af Store Hede
- M.1.6 Sankt Hans Vest - boligområde og rekreation
- M.1.9 Ny natur ved Veddelev
- M.2.1 Sammenhængende ringsti omkring Roskilde
- M.2.2 Udvikling af Skjoldungestien
- M.2.3 Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle
- M.2.4 Flere overnatningsmuligheder
- M.2.5 Naturen som den foretrukne arena for idræt
- M.2.6 Ro og stille ophold

- M.2.7 Naturen som mentalt frirum i Sankt Hans Have
- M.2.8 Idrætssøen
- M.2.9 Skovhuset - Boserup Skov
- M.2.10 Stiforløb langs kysten fra Roskilde Havn til Vigen Strandpark
- M.3.2 Lokale naturplejelaug
- M.3.4 Biodiversitet i byerne
- M.3.5 Roskilde med vand og natur
- M.3.7 Boserupkilen
- M.3.8 Realisering af Ledreborg Allé fredningen
- M.3.9 Udvidelse af Himmelev Skov
- M.3.10 Boserup Skov - biodiversitetsskov
- M.3.11 Langvad Å systemet
- M.4.1 Formidlingscenter i Boserup Skov
- M.4.2 Stenrev i Roskilde Fjord
- M.4.3 Blå klasseværelser
- M.4.4 Sund i naturen
- M.4.5 Ud i Roskildes natur
- M.4.6 Fishing Zealand

Syd

- S.1.1 Skousbo - byudvikling nordøst for Viby
- S.1.2 Viby Øst - Udvikling af Viby Idrætsarealer og den grønne kile
- S.1.3 Skovrejsning ved Viby og Gadstrup
- S.2.1 Vibystierne
- S.2.2 Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre byer
- S.2.3 Stier-, opholds- og hvilesteder - naturen for alle
- S.2.4 Naturen som den foretrukne arena for idræt
- S.2.5 Ro og stille ophold
- S.3.2 Lokale naturplejelaug
- S.3.4 Biodiversitet i byerne
- S.3.6 Ramsødalen og Snoldelev Mose
- S.3.7 Naturgenopretning af Syvholme Mose
- S.3.8 Genåbning af Skensved Å - øst for Viby
- S.4.1 Viby Å som læringsrum
- S.4.6 Fishing Zealand

PROJEKTER 2024 - 2027

Projekter i Nord

På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter og indsatser for den nordlige del af Roskilde Kommune.

Fremtidsbillede - kort over Roskilde nord

Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima. Projekterne er organiseret efter følgende typer:

- 1. Bynær natur
- 2. Stier og faciliteter
- 3. Biodiversitet og naturpleje
- 4. Formidling

Bynær natur

N.1.1. Friluftsliv ved Roskilde Fjord

Mulighederne for at forbedre og tilføje blå støttepunkter langs kysten, som f.eks. Klinten i Jyllinge, skal undersøges. Ønsket er at åbne for det store aktiv som havnene, inderfjorden og fjordlandskabet repræsenterer – både for de lokale og for besøgende. Understøtte udviklingen af fjordoplevelser for den brede befolkning, som f.eks. fuglekiggeri, lystfiskeri, sejlads, vandreture, kano og kajak, samt undervisning af skolebørn på fjorden. Idrætsområdet og Nationalpark Skjoldungernes Land er vigtige aktører i det fremadrettede arbejde.

Roskilde Fjord

© ROH - Roskilde Fjord

N.1.2. Blåt støttepunkt ved Salvadparken

I Salvadparken er udviklet et blå støttepunkt med faciliteter (se projekt N.4.2.) Muligheden for at styrke det blå støttepunkt ved Salvadparken ved at udvikle med nye faciliteter på nærliggende lokaliteter skal undersøges i samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land, Vikingeskibsmuseet og lokale foreninger. Mulighederne for at etablere et blå støttepunkt ved Lønager Strandpark undersøges.

N.1.3. Gulddysse Skov

Skoven ligger mellem Jyllinge og Gundsømagle og er en ung, rekreativ bynær skov med mulighed for både sheltertur, mountainbike, ridning og naturfitness. Gulddyssegård dækker interesser for såvel kultur- og Idrætsområdet som skole- og børneområdet, med både kunststillinger og undervisning af skolebørn i naturen. Gulddysse Skov vil løbende blive udbygget i samarbejde med Naturstyrelsen og de lokale vandværker i området.

Stier og faciliteter

N.2.1. Stiforløb langs Værebros Å til Gulddysse Skov

En sti langs Værebros Å fra udmundningen ved Roskilde Fjord mod øst vil give adgang til bynær natur og bidrage til en rekreativ forbindelse til Gulddysse Skov. I forbindelse med klimasikringen af Jyllinge Nordmark er der fortsat fokus på at etablere en stiforbindelse.

N.2.2. Videreudvikling af Fjordstien

Der vil være fokus på at etablere et mere rekreativt og oplevelsesrigt tracé af Fjordstiens vandresti, ved at skabe en forbindelse mellem Højklint og fugletårnet nord for Veddelev. Dette afventer udviklingen af Risøområdet.

Gundsømagle 56

Roskilde Fjord - Fjordstien

N.2.3. Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle

For nogle kan det være en stor udfordring at komme ud i naturen. Det kan være af afgørende betydning, at der er mulighed for ophold og hvile undervejs, og at stierne er let tilgængelige. I samarbejde med sundheds- og omsorgsområdet skal der derfor tænkes bænke, gode stier og små ruter ind i f.eks. Gulddysse Skov og ved de lokale plejecentre med udgangspunkt i behovsafdækning.

N.2.4. Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre byer

Adgangen til landskaberne omkring de mindre landsbyer i nord skal forbedres. Gennem samarbejde med lokale beboere skal der skabes mulighed for rundture, så man kan nyde en gå- eller løbetur tæt på boligen.

N.2.5. Naturen som den foretrukne arena for idræt

Størstedelen af de voksne i Roskilde Kommune foretrækker selvorganiseret idræt med naturen som den foretrukne arena. Derfor ønsker vi at forbedre kendskabet og tilgængeligheden til fjord, søer og stisystemer, samt at udvikle disse med belysning, afmærkninger, træningsfaciliteter, legepladser og forbindelser til især eksisterende idrætsanlæg. I Jyllinges grønne bånd styrkes mulighederne for motion, leg og idræt i en udendørs aktivitetspark, der danner bånd mellem by og natur og motiverer til at dyrke udendørs aktiviteter. I Gulddysse Skov sikres mulighed for alsidig fysisk udfoldelse, som f.eks. naturfitness og mountainbike.

Himmelev Skov - Motion i naturen

Gundsømagle Sø

N.2.6. Ro og stille ophold

At kunne finde ro og plads til stille oplevelser i naturen kan være svært i et område som Roskilde Kommune, der er tæt befolket. Den stille naturnyder er sjældent organiseret og kommer derfor ofte ikke så let til orde. Vi skal derfor have øget fokus på denne interesse og sikre, at der fremadrettet sikres bedre rum til ro og rekreation, hvor man kan afstresse og nyde naturen. I Kommuneplanen er der udpeget stilleområder ved bl.a. Gundsømagle Sø, Østrup Holme og Bolund. I den nye udvidelse af Himmelev

Skov er der fokus på at sikre plads til ro og stille naturoplevelser, så skoven i sin helhed kommer til at få en bedre balance mellem de forskellige rekreative aktivitetsformer.

Biodiversitet og naturpleje

N.3.1. Naturpleje i Værebros Ådal

Naturværdierne i Værebros Ådal skal sikres og forbedres gennem naturpleje som f.eks. rydning og afgræsning. I samarbejde med Egedal Kommune er der udarbejdet en plejeplan for det fredede område og etableret stiforbindelser som beskrevet i fredningen, så der bliver bedre adgang til naturen i området. Fugleregistrering i 2022 har vist, at fugle tilknyttet eng og moser har bevaret eller øget deres ynglebestande, og at naturplejen (især græsning) dermed har virket efter hensigten.

N.3.2. Gundsømagle Sø

Gundsømagle Sø er både fredet og udpeget som Natura 2000-område. Her er et rigt plante- og dyreliv, og det er en yndet lokalitet at besøge for både lokale og andre naturinteresserede. Området er ejet af Fugleværnsfonden, og plejen varetages af en frivillig caretakergruppe. Der er på nuværende tidspunkt ikke planlagt tiltag i søen i de statslige vandområdeplaner.

N.3.3. Fra sø til fjord – nye vådområder

Naturforbindelsen mellem Gundsømagle Sø og Roskilde Fjord skal styrkes med bedre plads til planter, dyr og mennesker. Der kan arbejdes på at styrke udviklingen af ny natur langs Hove Å med nye vådområder samt flere opholds-, aktivitets- og oplevelsesmuligheder langs åen. Omlægning af landbrugsjorde langs med åerne til vådområder vil bidrage til både

Værebros Ådal - naturpleje med græsning

mere natur, bedre muligheder for klimatilpasning og reduktion af CO₂ afgivelse til atmosfæren.

N.3.4. Ændret arealanvendelse - fra landbrug til natur

Der arbejdes med omlægning fra intensiv landbrugsdrift til skov, vådområder og naturlige ådale. Igennem ekstensiv drift i form af f.eks. afgræsning, fremmes naturpotentialer til glæde for såvel klima, natur og mennesker. Der ses bl.a. på mulighederne for udtagning af lavbundslande i nord, som f.eks. arealer langs vandløbene. 40 ha landbrugsjord er i 2022 opkøbt til udvidelse af Himmelev Skov.

N.3.5. Jordejere som naturplejere

Der samarbejdes med lokale jordejere om at pleje og udvikle naturen i den nordlige del af kommunen, så vi sikrer bedre vilkår for plante- og dyreliv, ved f.eks. gravning af vandhuller, rydning af tilgroede arealer og afgræsning af naturarealer. I forbindelse med besigtigelse af § 3-arealer og den almindelige naturforvaltning indgås aftaler om frivillig naturpleje, eksempelvis etablering af vandhuller, rydning og afgræsning. I Værebros Ådal er der indgået samarbejde med flere jordejere om at pleje ved afgræsning.

N.3.6. Lokale naturplejelaug

Afgræsning er en del af Roskilde Kommunes naturplejeindsats, der er med til at skabe mere alsidig natur og større biodiversitet i den nordlige del af kommunen. Der er eksisterende græsningsforeninger i Jyllinge og Gundsømagle.

N.3.7. Artsforvaltning

For at sikre biodiversiteten og sikre at sjældne arter ikke forsvinder fra kommunen, er det for nogle arter nødvendigt at lave målrettet pleje. Der er i den nordlige del bl.a. fokus på plejetiltag for sjældne planter som engblomme. I 2023 udarbejdes en oversigt over sjældne planter i Roskilde Kommune, der skal danne grundlag for fremtidige plejetiltag i samarbejde med lodsejerne.

N.3.8. Biodiversitet i byerne

Byernes grønne områder understøtter udviklingen af øget biodiversitet. Dele af driften i udvalgte parker er ændret til mere naturnær drift til gavn for den biologiske mangfoldighed. I Helligkorsparken i Jyllinge øges de biologiske værdier ved at ekstensivere græsplejen. Græsafklippet bortskaffes, og herved fjernes næringsstoffer, og artsdiversiteten øges. I nogle parkarealer tages afbrænding i brug som metode.

N.3.9. Maglemose Å

Fra området ved tilløbet af Himmelev Bæk igennem St. Valby og videre til udløbet i fjorden er Maglemose Å udpeget i statens vandområdeplan til at der på delstrækninger skal ske udskiftning af bundmateriale og beplantning af skyggegivende vegetation langs vandløbskanten. Formålet er at forbedre naturværdien for planter, fisk og insekter tilknyttet vandløbet.

N.3.10. Hove Å

Fra området øst for Herringløse ved kommunegrænsen mellem Høje-Taastrup, Egedal og Roskilde kommuner til indløbet i Gundsømagle Sø, er Hove Å udpeget i statens vandområdeplan til, at der på delstrækninger skal plantes træer langs vandløbskanten.

På den nederste del, fra Hove Møllegård til udløbet i søen, skal der desuden på delstrækninger ske udskiftning af bundmaterialet. Formålet er at forbedre naturværdien for planter, fisk og insekter tilknyttet vandløbet. I 2022 blev en 800 m lang delstrækning af Hoved Å forbedret med 110 tons sten og gydegrus - og allerede primo 2023 ses lovende resultater i form af en femdombling i gydegravninger på strækningen.

N.3.11. Artsrige vejkanter

På udvalgte artsrige og potentielt artsrige vejkanter ændres slåningspraksis til gavn for insekter, sommerfugle og andre smådyr. Den ændrede slåningspraksis tilgodeser både vejsikkerhed og biodiversitet.

© Marie Brandt - Grusbanden på arbejde i Hove Å

Formidling

N.4.1. Benyttelse og beskyttelse på Roskilde Fjord

I samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land arbejdes med benyttelse og beskyttelse af Roskilde Fjord. Der ses på ændringer i fuglebestanden størrelse og udbredelse. Samtidig sker formidling om færdselsregler på fjorden, bl.a. via skilte og folder.

N.4.2. Blå klasseværelser

Nationalpark Skjoldungernes Land arbejder på at etablere ubemandede Blå klasseværelser med grejkasser til benyttelse af skoler og institutioner. De er etableret to Blå klasseværelser i den nordlige del af kommunen - ét ved Salvadparken og ét ved Fjordglimt i Jyllinge.

N.4.3. Fjorden i undervisningen

Roskilde Fjord bliver ofte brugt til naturfagsundersøgelser i både grundskolen, ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. Gennem Boserupgård Naturcenter vil skole- og børneområdet arbejde på at få flere elever på tværs af uddannelsesinstitutionerne ud på vandet. De naturvidenskabelige undersøgelser skal både bruges til den naturfaglige undervisning og til en database over miljøindikatorer for Roskilde Fjord. Roskilde Oplevelseshavn og Roskilde og Omegns Lystfiskerklub har etableret et formidlingskib kaldet "Kutlingen", der sejler ud sammen med elever og tage vandprøver og tilbyde undervisningsforløb om miljø, affald og fjordliv. Nationalparken tilbyder naturvejledte Bliv Skjoldungere-ture for klasser på mellemtrinnet med fokus på fjord, natur og kultur.

N.4.4. Fishing Zealand

Deltagelse i et tværkommunalt samarbejde om udvikling af bæredygtig lystfiskerturisme i samarbejde med lystfiskerforeninger, turismeorganisationer og erhverv. Fishing Zealands Grusbandede, lokale lystfiskere, lystfiskerforeninger og frivillige bidrager til at forbedre naturgrundlaget for en række fiskearter (især ørred) ved at udlægge gydegrus og store sten i egnede vandløb udvalgt i samarbejde med kommunerne. Det forventes, at der laves samarbejdsprojekter med FZ og Grusbandede fremadrettet. FZ får en årlig driftsbetilling fra Roskilde Kommune.

N.4.5. Sund i naturen

Inden for sundhedsområdet arbejdes der aktivt med naturen som sundhedsfremmende arena. Træning og Sundhed formidler både brug af naturen, herunder gode rekreative steder, og bruger naturen aktivt sammen med beboerne i Jyllinge og den nordlige del

af kommunen. Der holdes kurser i naturen, som fx funktionstabshold, hvor området ned mod fjorden benyttes, og der skal fremadrettet arbejdes med at bedre mulighederne for at benytte de nære grønne områder i forbindelse med Sundheds- og Omsorgscenter Nord, da mange af borgerne ikke kan bevæge sig over længere distancer.

Partnerskabsprojektet "Naturfællesskaber - for ældre med handicap" laves i samarbejde med Ulykkespatientforeningen, Videncenter for Handicap og Vordingborg Kommune. Her arrangeres konkrete ture og formidling af turmuligheder.

Der overvejes løbende tilgængelighedstiltag, og I Salvadparken er nu etableret handicapvenligt shelter, og i 2023 suppleres med et handicaptolet.

I samarbejde med Videncenter for Handicap laves der i forbindelse med projektet "Natur for alle" en registrering af handicapvenlige lokaliteter til brug for

Salvadparken - blåt klasseværelse og nyt shelter

lettere formidling af mulighederne i naturen.

N.4.6. Ud i Roskildes natur

I et tværfagligt samarbejde mellem sundhedsområdet, kultur- og idrætsområdet og naturområdet, arbejdes der på at formidle muligheder for at være aktiv, social, og rolig i naturen. Vigen Strand tildeles det Blå Flag som er en miljømærkningsordning, der garanterer, at stranden er ren og velholdt, at der er livredningsudstyr, gode toiletforhold, og at der er affaldsfaciliteter med sortering. På stranden afholdes natur- og miljøformidlingsaktiviteter for gæster og lokale borgere, som fx insektsafari på strandengen, flagermustur, samt udforskning af fjordens dyreliv i waders.

N.4.7. # Alle Tidets Natur

De mange attraktive naturområder omkring Roskilde skal synliggøres, så endnu flere bliver opmærksomme på mulighederne og hopper på cyklen eller i bade dragten for at komme ud og opleve naturen. Roskilde Kommune og Nationalpark Skjoldungernes Land er aktive i at formidle natur og oplevelsesmuligheder på flere platforme. Destination Fjordlandet kommunikerer ligeledes på flere platforme samt i markedsførings tiltag om den brede palette af oplevelsesmuligheder, som kommunen indeholder. Destination Fjordlandet har i sin turismestartegi 2021 - 24 fokus på følgende indsatser:

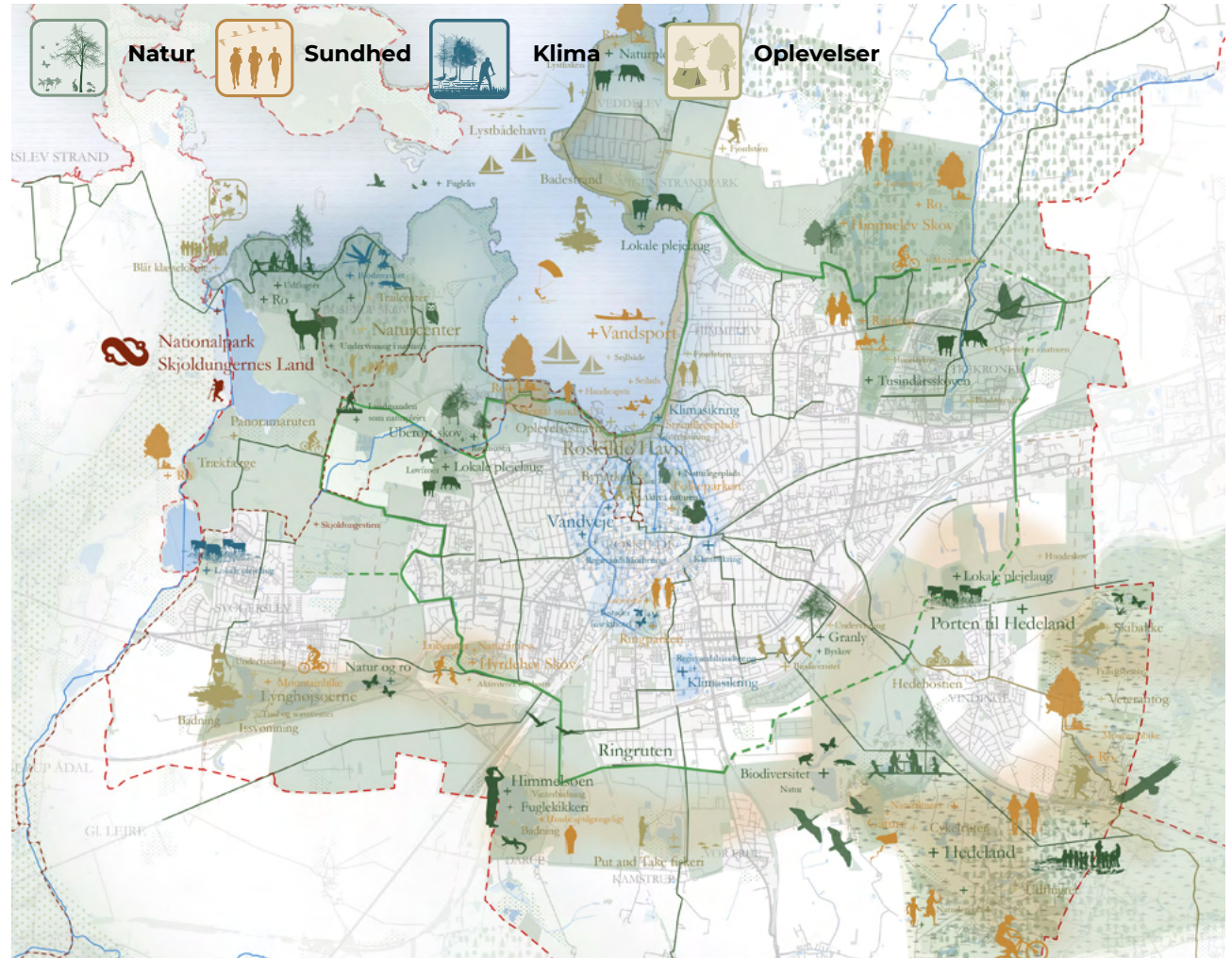
- Øge kendskabet til destinationens mange store og små naturoplevelser gennem målrettet markedsføring og pressearbejde.
- Samle turisme-, og oplevelsesaktører og drive forretningsudvikling gennem store udviklingsprojekter, som den enkelte aktør ikke selv kan løfte. Eksempel-

PROJEKTER 2024 - 2027

Projekter i Midt

På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter og indsatser for den midterste del af Roskilde Kommune.

Fremtidsbillede - kort over Roskilde midt

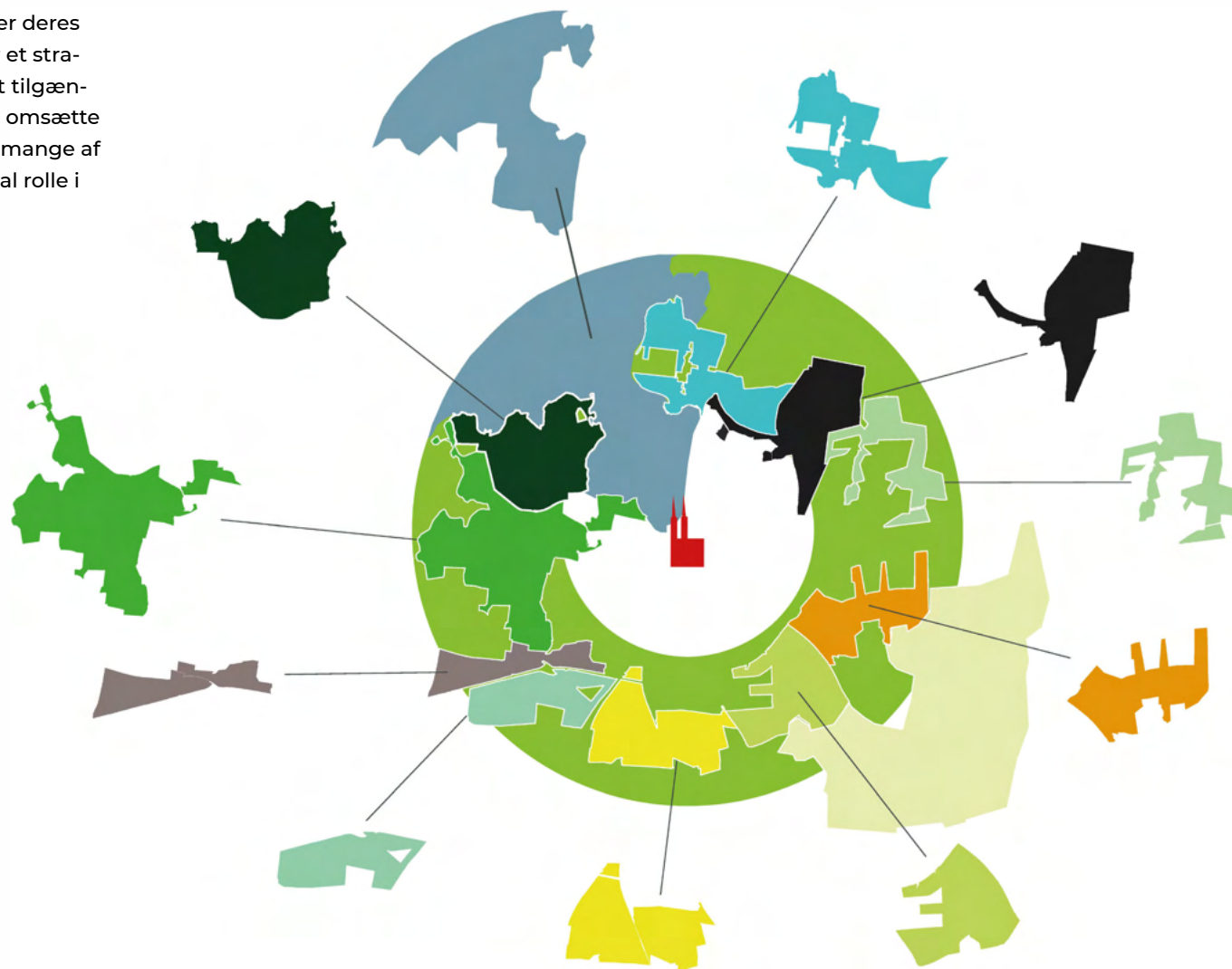
Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima. Projekterne er organiseret efter følgende typer:

- 1. Bynær natur
- 2. Stier og faciliteter
- 3. Biodiversitet og naturpleje
- 4. Formidling

Bynær natur

M.1.1. Roskildes Grønne Ring

Byrådet har vedtaget en samlet strategi for Roskildes Grønne Ring med delområder med hver deres særlige identitet. Roskildes Grønne Ring er et strategisk greb, der skal sikre udviklingen af let tilgængelig bynær natur for alle. Arbejdet med at omsætte strategien til virkelighed er godt i gang og mange af de nedenstående projekter spiller en central rolle i udviklingen af Den Grønne Ring.

M.1.2. Milen - bynær natur og bevægelse

Milen er et stort nærrekreativt landskab, der lægger areal til store events, med f.eks. Roskilde Festival som det største. Der arbejdes fortsat med en løsning for at binde Milen tættere sammen med Roskilde Sydby ved etablering af en stibro over motorvejen. Samtidig er der planer om etablering af en lommepark, der skal understøtte det selvorganiserede idræts- og fritidsliv. Himmelsøen er allerede velkendt for sine naturkvaliteter og sin badestrand med gode faciliteter, bl.a. toilet og shelters. Fuglelivet i søen bliver talt for at føl-

ge en eventuel påvirkning fra friluftslivet. I resten af Milen og på Dyrskuepladsen vil der i de kommende år være et styrket fokus på udvikling af bl.a. beplantning, naturværdi og rekreative stier, så området udvikles til brug for både hverdagslivet og events – og samtidig får mere naturkvalitet.

M.1.3. Udvikling af Hedeland

Hedeland er et veludviklet og spændende rekreativt landskab i Den Grønne Ring, ejet i fællesskab mellem Høje-Taastrup, Greve og Roskilde kommuner. I Udviklingsplan 2017-30 for Naturpark Hedeland arbejdes

med en række tiltag. I 2022 dannede Hedeland ramme om Spejdernes Lejr, og de blivende faciliteter vil understøtte den generelle udvikling af området som rekreativt område. Der vil derudover blive særlig fokus på skiltning af stier, og udvikling af mountainbike faciliteter.

M.1.4. Lynghøjsøerne - bynær natur syd for Svogerslev

Naturstyrelsen, Roskilde Kommune og brugergruppen samarbejder om at videreudvikle området med udgangspunkt i en udviklingsplan. Her forenes interesser for sundhed, kultur, idræt, skoler, daginstitutioner, samt natur og miljø. Der samarbejdes med de lokale brugere om udvikling af området med faciliteter.

M.1.5. Udvikling af Store Hede

Store Hede er en delvist færdiggravet grusgrav på over 100 ha ved Vindinge. Den forventes færdigudgravet inden for 5-10 år, og målet er at skabe lysåbne og næringsfattige naturtyper gennem naturplejetiltag. Området indgår i Den Grønne Ring og landskabskorridoren til Hedeland, og der arbejdes for at gøre området offentligt tilgængeligt. En cykelsti mellem Vindinge og Trekroner er etableret, og der vil fremadrettet være fokus på at udvikle de rekreative interesser og naturværdierne ved bl.a. græsning og etablering af vandhuller. Ved udvikling af Store Hede Erhvervsområde skal markante grønne kiler sikre, at natur og landskab bliver en del af erhvervsområdets profil.

Milen med Himmelsøen som bynært rekreativt naturområde

M.1.6. Sankt Hans Vest - boligområde og rekreation

I 2022 har Roskilde Kommune overtaget Sankt Hans Vest. Sankt Hans Helhedsplan 2020 er konkretiseret i rammelokalplanen 714 og mobilitetsplan for området. I de kommende år vil området bære præg af byggemodningsprojekter, samtidig med at området bruges både som rekreativt område, og som hjem til flygtninge fra Ukraine. I forbindelse med udviklingen af området skal de eksisterende naturmæssige værdier styrkes, og rekreative forbindelser langs Roskilde Fjord understøttes. Der vil være fokus på at etablere en naturfremmende drift på de naturarealer, Roskilde Kommune overtager i 2024. Den unikke mulighed for at finde ro og mental afstressning i Sct. Hans Have skal understøttes til glæde for både lokale, vandrere og turister.

M.1.7. Friluftsliv ved Roskilde Fjord

Der arbejdes for at åbne for det store aktiv som Roskilde Havn, Veddelev Havn, inderfjorden og fjord-

Sankt Hans - afbrænding som naturpleje

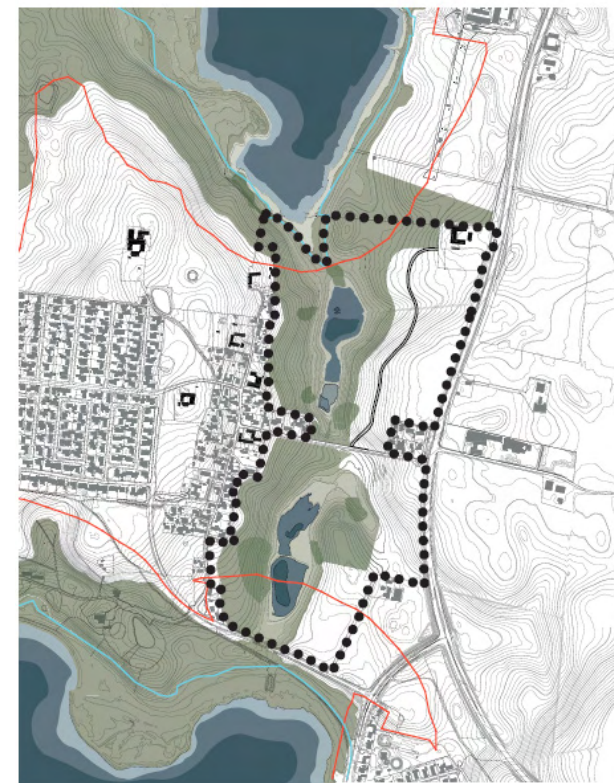
landskabet repræsenterer – både for de lokale og for besøgende. Understøtte udviklingen af fjordoplevelser for den brede befolkning, som f.eks. fuglekiggeri, lystfiskeri, sejlads, vandreture, kano og kajak, samt undervisning af skolebørn på fjorden. Mange aktiviteter er allerede i gang, som f.eks. mulighed for sejlads på fjorden og Roskilde Oplevelshavn, men der er stadig stort behov for udvikling af mulighederne for det blå friluftsliv. Mulighederne for offentlighedens adgang tæt langs vandet undersøges i forbindelse med Vikingeskibsmuseets gentænkning, udviklingen af Sankt Hans og kyststrategien.

M.1.8. Risø og Veddelevhalvøen

Der udarbejdes en ny helhedsplan for Risø. Helhedsplanen har fokus på naturgenopretning og fastholdelse af den oprindelige landskabsplan for Risø og den nordlige del af Veddelevhalvøen. Samtidig udpeges stiforløb, som kan integreres med Fjordstien, når det engang bliver muligt at fjerne hegnet omkring Risø.

M.1.9. Ny natur ved Veddelev

Den vestlige del af markerne mellem Veddelev og Frederiksborgvej bliver over de kommende år naturgenoprettet i overensstemmelse med lokalplan 704 for Dyskærgård og Naturområde ved Veddelev, når dræningen af landbrugsjorden bl.a. afbrydes i forbindelse med Liljeborgfondens naturprojekt i området. Her bliver offentlig adgang og også formidling af naturen i området. Det er kommunen, der ejer den sydligste matrikel i området.

© Cornelius Vögel, ateller for arkitektur - skitse over kommende naturområde ved

Stier og faciliteter

M.2.1. Sammenhængende ringsti omkring Roskilde

Et vigtigt element i Roskildes Grønne Ring er Den grønne ringrute omkring Roskilde by. Den videreudbygges i takt med, at grusgravene færdigbehandles. Der skabes en god forbindelse hele vejen rundt om, og hurtig forbindelse ud til, den grønne ring fra byen. Der vil de kommende år være fokus på strækningerne:

- Store Hede. En rekreativ stiforbindelse der løber parallelt med den nye cykelsti, som en del af re-etablingsplanerne, når grusgravningen er afsluttet.
- Forbindelse mellem Hedeland og den grønne ringsti og øvrige stier i området. Efterhånden som reetablering i området muliggør bedre forbindelse til Hedelands stisystem.
- Sydbyen til Milen - der planlægges en stibro over Holbækmotorvejen, hvor cyklister og gående får let adgang til den bynære natur i Milen, samt, efter grusgavning, en bro over jernbanen, der forbinder festivalpladsen.
- Forbindelse fra Hyrdehøj Skov til Skjoldungestien nord for Svogerslev.
- Rekreativ stiforbindelse mellem Svogerslev og Kristiansminde.

M.2.2. Udvikling af Skjoldungestien

Samarbejdsprojekt mellem Nationalparken, Lejre Kommune og Roskilde Kommune om udvikling af stiforløbet. I Roskilde vil der bl.a. være fokus på wayfinding og formidling på ruten, samt faciliteter langs Skjoldungestien - som f.eks. shelters, bålpladser og hvilepladser og sansepunkter ved f.eks. Boserup Skov og Sankt Hans Have. Her kan lokale og turister både

© Maria Tegner - Hvile- og opholdssteder

bydes ud i naturen og ind til lokale kulturoplevelser. I 2021 og 2022 er etableret spang gennem Rørmosens urørte skov. På sigt ønskes der etableret en rundtur ved Skjoldungestiens trækfærg ved Svogerslev Sø. Samtidig er det planen at etablere en afstikker fra Skjoldungestien i Boserup Skov, så stien kommer til at nå ud til Boserupgaard og de faciliteter, der er planlagt det - med bl.a. en ny stor shelterplads.

M.2.3. Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle

Af flere årsager, kan det for nogle være en stor udfordring at komme ud i naturen. Det kan være af

afgørende betydning, at der er mulighed for ophold og hvile undervejs, og at stierne er let tilgængelige. I samarbejde med sundheds- og omsorgsområdet skal der derfor tænkes bænke, gode stier og små ruter ind i og omkring Roskilde for at sikre, at de er let tilgængelige og tilbyder tiltrækkelige steder til ophold og hvile, så også handicappede, gangbesværede og ældre har mulighed for at nyde naturen. Der skal derfor tænkes bænke og gode stier ind både i byens parker og som det er gjort i Kællingehaven langs fjorden og ved Himmelsøen. Ønskerne til spots med handicapvenlig adgang ved nogle af de nære naturområder og ved de lokale plejecentre arbejdes der med. I Store Hede sikres gode rekreative muligheder for det nærtliggende handicapcenter.

M.2.4. Flere overnatningsmuligheder

Der arbejdes for at sikre flere overnatningsmuligheder både for turister og kommunens borgere. I dette område er der shelters ved Himmelsøen, Lynghøjsøerne og Boserup Skov. Der planlægges for nye shelters i Hedeland, Boserup Skov og langs Skjoldungestien.

M.2.5. Naturen som den foretrukne arena for idræt

Størstedelen af de voksne i Roskilde Kommune foretrækker selvorganiseret idræt med naturen som den foretrukne arena. Der arbejdes med at tænke bevægelsesmuligheder ind flere steder, med f.eks. stier, belysning, støttepunkter mm. I Roskilde Ring er der fokus på især løberne, med opsætning af markeringsspæle til intervaltræning og forhindringer der skal forceres under vejs. Ved Lynghøjsøerne arbejdes med udvikling af de rekreative aktivitetsmuligheder i området, og i Svogerslev skal etableres en træningsrute med forskellige redskaber og markerede løberuter. Idrætssøen er et nyt område ved Svogerslev, hvor der arbejdes med udviklingen af faciliteter til vandsportsaktiviteter. Ved Trekronersøen skal etableres et udendørs styrketrænings- og yogaanlæg.

M.2.6. Ro og stille ophold

Det skal sikres, at der fortsat vil være rum til ro og mental afstresning i områderne omkring Roskilde og udvikle og understøtte grønne områder, der har potentiale for dette, som fx i de nye naturområder i Den Grønne Ring ved Svogerslev. Selvom man bor i den tættest befolkede del af kommunen, skal man stadig kunne afstresse og nyde naturen, f.eks. ved at nyde stilheden og fuglesangen ved en tur til trækfærgen ved Svogerslev Sø eller smide ugens stress med en

sansetur og en kop the i Sankt Hans Have. Sundhedscentret arbejder med naturen som rum for mental sundhed og holder fx alle stresskurser i Ringen og på det grønne område ved rådhuset.

M.2.7. Naturen som mentalt frirum i Sct. Hans Have

I området i og omkring Sct. Hans Have arbejder fonden Sct. Hans Have med at sætte særligt fokus på naturens gavnlige indvirkning på vores mentale sundhed og udbrede forståelsen af, hvordan man kan bruge naturen til at restituere og finde ro. I projektet arbejdes der samtidig med at skabe større biodiversitet og flere naturoplevelser i byen. Sct. Hans Natur Have er planlagt til at blive indviet i slutning af 2023.

M.2.8. Idrætssøen

Idrætssøen er et nyt område ved Svogerslev, hvor der arbejdes med udviklingen af faciliteter til forskellige vandsportsaktiviteter, som f.eks. issvømning, vandski, kajakpolo, paddleboard og vinterbadning.

M.2.9. Skovhuset - Boserup Skov

Boserupgård Naturcenter ligger centralt i Boserup Skov og fungerer også som et grønt foreningshus for brugere af skoven. I forbindelse med opførelsen af nye faciliteter ved naturcenteret, bliver friluftslivet i skoven medtænkt, så Boserupgård Naturcenter bedre kan understøtte både det organiserede og uorganiserede friluftsliv og idræt i uderummet og være med til at gøre naturen mere tilgængelig som rum for sundhed.

M.2.10. Stiforløb langs kysten fra Roskilde Havn til Vigen Strandpark

I Roskilde Kommune er det muligt at færdes langs kysten mange steder. På enkelte strækninger er det dog vanskeligt og det vil blive sværere fremover. Det er særligt strækninger, som er karakteriseret ved at være tæt bebygget ned til kysten, som strækningen ved Frederiksborgvej. Der er flere steder fraværende forstrand og mange hindringer betyder, at det ikke er muligt at gå en sammenhængende tur langs med vandkanten fra Roskilde Havn til Vigen Strandpark.

Biodiversitet og naturpleje

M.3.1. Jordejere som naturplejere

Der samarbejdes med landmænd og andre jordejere, om at pleje og udvikle naturen omkring Roskilde, så vi sikrer bedre vilkår for plante- og dyreliv ved f.eks. gravning af vandhuller, rydning og afgræsning af naturarealer.

M.3.2. Lokale naturplejelaug

Afgræsning er en del af Roskilde Kommunes naturplejeindsats, der er med til at skabe mere alsidig natur og større biodiversitet. Der er dannet lokale græsningsforeninger i både Veddelev, Hørhusene, Svogerslev og Vindinge, hvor lokale beboere er gået sammen med en dyreholder om at pleje naturområder. Der arbejdes fremadrettet på at styrke den lokale deltagelse i naturplejen, og projektet kan på sigt udbygges med en 'grej-trailer', som borgere og jordejere kan låne til naturplejeopgaver, f.eks. slåning af mindre vejstrækninger med le, hvor der er igangsat naturpleje til gavn for markfirben og andre sårbare arter.

M.3.3. Ændret arealanvendelse - fra landbrug til natur

I den grønne kile mellem Svogerslev og Roskilde omlægges ca. 50 ha af kommunens landbrugsjord til natur. Der lægges særlig vægt på at øge biodiversiteten i området ved at skabe plads til vandet i landskabet, lave græsland og naturpleje mm. Projektet realiseres

i 2024 og frem og kommer til at tilføje store nye bynære naturområder for både Roskilde og Svogerslev, samtidig med at der skabes større sammenhængende naturområder til gavn for flora og fauna.

Der er samtidig fokus på råstofgravens potentiale for at skabe ny spændende næringsfattig natur med høj biodiversitet, f.eks. i Store Hede og Øde Hastrup.

M.3.4. Biodiversitet i byerne

Byens parker og grønne områder har potentiale for at skabe rammer om en forbedret biodiversitet. I de mere ekstensivt driftede områder, som f.eks. Kællingehaven, Ladegårdstien eller Trekroner, er der god mulighed for at skabe en højere grad af naturpræg. I Roskilde videreudvikles Folkeparkens naturpræg. Der følges løbende op på driftsændringer, særligt i græsplejen i enkelte parker, idet områderne reagerer forskelligt på en ændret drift, afhængig af bla. jordbundsforholdene. Kommende tiltag sammentænkes med klimatilpasningsprojekter.

M.3.5. Roskilde med vand og natur

Vandets veje gennem Roskilde by kan bruges til at skabe mere biodiversitet og frodighed. Der arbejdes på at sammentænke håndteringen af regnvand med muligheden for at etablere grønnere strøg, med f.eks. regnvandsbede og åløb igennem parkerne.

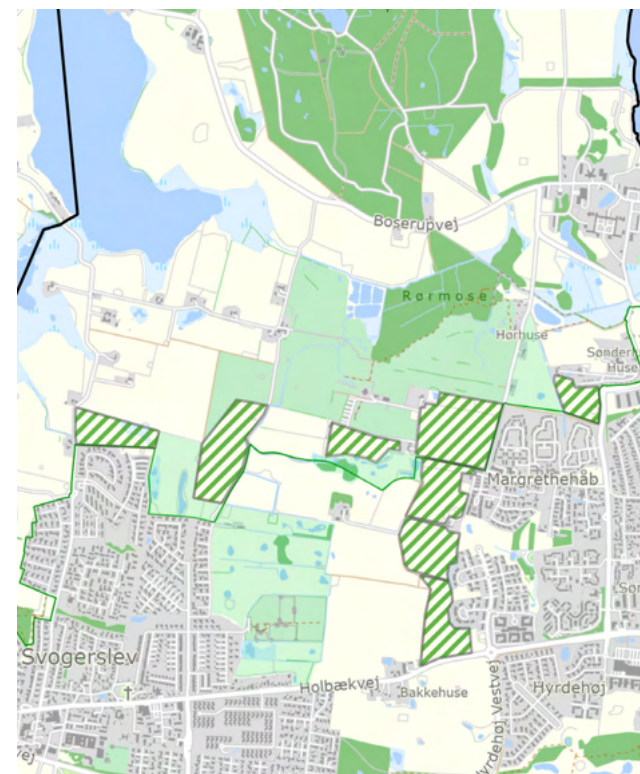
M.3.6. Artsforvaltning

For at sikre biodiversiteten og sikre at sjældne arter ikke forsvinder fra kommunen, er det for nogle arter nødvendigt at lave målrettet pleje. Der er bl.a. fokus på plejetiltag for markfirben og stor gyvelkvæler. I 2023 udarbejdes en oversigt over sjældne planter

i Roskilde Kommune der skal danne grundlag for fremtidige plejetiltag i samarbejde med lodsejerne.

M.3.7. Boserupkilen

Der skal skabes et sammenhængende naturområde mellem Roskilde, Svogerslev, Boserup Skov og Sankt Hans, bl.a. ved omlægning af kommunale arealer fra landbrugsdrift til naturpleje, etablering af småbiotoper og realisering af vandløbsprojekter. Biodiversiteten i områdets moser og enge kan øges ved ændret drift til f.eks. græsning, høslæt eller afbrænding. Området er med til at udvikle Roskildes Grønne Ring og den rekreative værdi øges ved at etablere naturstier.

Boserupkilen - fra landbrug til natur

3.8. Realisering af Ledreborg Allé fredningen

Udarbejdelse af en samlet plejeplan for stier, formidling og pleje af alléen og øvrige arealer igangsættes. Den endelige færdiggørelse af plejeplanen og realiseringen af planen afventer domsafsigelsen i de rejste retssager om fredningen og de tilkendte erstatninger.

M.3.9. Udvidelse af Himmelev Skov

Roskilde Kommune, HOFOR og Naturstyrelsen samarbejder om en større udvidelse af Himmelev Skov. Skoven vil på sigt bidrage med et stort naturområde på over 600 ha, øge biodiversiteten, give rekreative muligheder og sikre grundvandet, samt optage mere CO2. Der er i 2022 opkøbt et areal på 40 ha til udvidelse af Himmelev Skov. I 2023 gennemføres en borgerinvolveringsproces og miljøvurdering, hvorefter skoven plantes i foråret 2024.

M.3.10. Boserup Skov - biodiversitetsskov

Boserup Skov er en af de 45 skove i Danmark, der efter Regeringens Naturpakke for fremtiden skal forvaltes med det formål primært at gavne biodiversiteten. Skoven er kendt for dens frodige og artsrige flora, der giver livsmuligheder for mange forskellige arter af insekter og svampe. For at sikre denne biodiversitet, er det besluttet, at ca. halvdelen af skoven skal lægges ud til urørt skov i 2026, og den anden halvdel skal herefter forvaltes med biodiversitet som hovedformål. Derudover arbejder Naturstyrelsen også med hydrologiprojekter i Boserup Skov, der skal skabe flere våde biotoper. Danmarks Naturfredningsforening har startet et frivilligt stævningslaug i Boserup Skov, som er med til at sikre en lille del af skoven som stævningskov. Borgere som har lyst til at medvirke til at øgebiodiversiteten i Boserup Skov kan deltage i laugets to årlige stævningsdage, hvor man, ud over at give naturen en hånd, lærer om naturen og får gode naturoplevelser.

M.3.11. Langvad Å systemet

Langvad Å skal genskabes som fauna- og spændende oplevelsesmuligheder. Derefter skal der fremadrettet arbejdes på det videre forløb af åen gennem Sankt Hans, ud til Roskilde Fjord. Derudover kigges på mulighederne for genåbning af Horskilde Bæk, der løber igennem det grønne bånd i Svogerslev og videre til Svogerslev Sø.

M.3.12. Artsrige vejkanter

På udvalgte vejkanter ændres slåningspraksis til gavn for insekter, sommerfugle og andre smådyr. Den ændrede slåningspraksis tilgodeser både trafikikkerhed og biodiversitet.

Himmelev Skov - landbrugsareal omdannes til skov og natur

Formidling

M.4.1. Formidlingscenter i Boserup Skov

Boserupgård Naturcenter understøtter Roskilde Kommunes skolers undervisning i udvalgte rum med skræddersyet undervisningsforløb til skoleklasser. Boserupgård Naturcenter skal fortsætte sin udvikling mod at blive både et læringseksperimentarium, sciencecenter og port til Nationalpark Skjoldungernes Land. Der arbejdes på at realisere planerne om at bygge en ny længe på naturcenteret med nye faglokaler til at understøtte læring i alle fag, offentlige toiletter og lokaler til friluftsliv og foreningslivet.

M.4.2. Stenrev i Roskilde Fjord

Nationalpark Skjoldungernes Land har i samarbejde med forskningsinstitutioner undersøgt mulighederne for at gendanne tidligere stenrev i Roskilde Fjord. Nationalparken, Miljøstyrelsen og Roskilde Kommune samarbejder om at reetablere stenrev i Roskilde Fjord, for at forbedre levestruktur for arter i fjorden. Der er genetableret to stenrev ved Nørrerev og Ægholm, hvor tangskove kan vokse og fiskeyngel gemme sig. Et tredje rev er placeret, så det er tilgængeligt fra kysten og kan anvendes som formidlingsrev, hvor man kan få lov til at følge med i det rige liv under overfladen og lære om bæredygtigt friluftsliv. Staten har i 2020 bevilliget et større millionbeløb til projektet, arkæologiske undersøgelser er gennemført, og revene blev etableret i 2022/2023.

Boserup Skov - svampetur

M.4.3. Blå klasseværelser

Nationalpark Skjoldungernes Land arbejder på at etablere ubemandede Blå klasseværelser med grejkasser til benyttelse af skoler og institutioner. Der er i 2022 etableret et nyt klasseværelse ved Kattinge Værk, hvor fjordens historie og vikingskibe kommer i fokus i undervisningen. Klasselokalet færdiggøres i 2023 og suppleres med en bedre stiadgang.

M.4.4. Sund i naturen

Træning og Sundhed arbejder aktivt med naturen som sundhedsfremmende arena. De formidler både brug af naturen, herunder gode rekreative steder, og bruger naturen aktivt sammen med borgerne i Roskilde. Der holdes kurser i naturen, som stress-

og rygestopkurser, samt gå- og motionshold fx i Folkeparken og i Ringen.

Der samarbejdes med Foreningen Sct. Hans Have om at skabe et formidlingscenter og eksempler på, hvor og hvordan man kan finde ro og afstressning i naturen. Der skal fremadrettet arbejdes med at bedre mulighed for at benytte de nære grønne områder i forbindelse med f.eks. pleje- og sundhedscentre.

I forbindelse med projekt "Naturfællesskaber - for ældre med handicap" – bliver der bl.a. arrangeret en guidet fugletur til Himmelsøen, og deltagerne får forinden turen informationsvideoer om forholdene, så de kan forberede sig på turen hjemmefra. Projektet bidrager til styrkelse af siden "handicapvenlig natur" på Roskilde.dk bl.a. med videoer af adgangsforhold m.m.

M.4.5. Ud i Roskildes natur

I et tværfagligt samarbejde mellem sundhed, kultur, idræt og natur, arbejdes der på at formidle alle de muligheder, der er for at være aktiv, social og rolig i naturen, bl.a. gennem Blå Flag arrangementer, udvikling af kort og hjemmeside. Flere steder er der mulighed for at deltage i naturpleje sammen med andre frivillige, f.eks. ved Havtornfest ved Lynghøjsøerne og DN's stævningslaug i Boserup Skov, hvor man, ud over at give naturen en hånd, lærer om naturen og får gode naturoplevelser. Måske er man heldig at se en snog eller flere, som soler sig på et af grengærderne.

M.4.6. # Alle Tidens Natur

De mange attraktive naturområder omkring Roskilde skal synliggøres, så endnu flere bliver opmærksomme på mulighederne og hopper på cyklen eller i bade dragten for at komme ud og opleve naturen.

Det sker bl.a. via folderen Naturperler i Roskilde Kommune, som er lavet i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening Roskilde. Herudover er Roskilde Kommune og Nationalpark Skjoldungernes Land aktive i at formidle natur og oplevelsesmuligheder på flere platforme. Destination Fjordlandet kommunikerer ligeledes på flere platforme, samt i markedsføringstiltag om den brede palette af oplevelsesmuligheder, som kommunen indeholder. Destination Fjordlandet har i sin turismestartegi 2021 - 24 fokus på følgende indsatser:

- Øge kendskabet til destinationens mange store og små naturoplevelser gennem målrettet markedsføring og pressearbejde.
- Samle turisme- og oplevelsesaktørerne og drive forretningsudvikling gennem store udviklingsprojekter, som den enkelte aktør ikke selv kan løfte. Eksempelvis nye cykeloplevelser og rutenetværk.

Sankt Hans - skolebørn plejer naturen

M.4.7. Fishing Zealand

Fishing Zealand udvikler et koncept for en FZ camp målrettet teenagere i alderen 13-17 år, så de unge bliver rollemodeller for juniorer i forhold til fx bæredygtigt fiskeri og vandløbspleje. Den endelige etablering af Landvad Å projektet forventes afsluttes i 2023 og dermed gives der adgang til 80-100 km vandløb.

M.4.9. Biodiversitet på skolerne

I samarbejde med Boserupgård og Sct. Jørgens Skole er det afprøvet muligheder for at få mere biodiversitet på skolens arealer. Skal der udsås frø og laves større ændringer som fx små sydvendte bakker kræves ekstern finansiering og ekspertise, mens biodiversitetstiltag som fx udlæg af store stammer, stenbunker, kvashegn, "rodehjørner" og plantning af hjemmehørende træer og buske kræver færre midler og mindre tid. Gode lokale rammer for undervisning i biodiversitet giver eleverne hands on erfaring med naturpleje og fremme af biodiversitet. De vil kunne undersøge både planter og insekter helt tæt på undervisnings-lokalerne, så teori og praksis lettere kan samles i den almindelige undervisning.

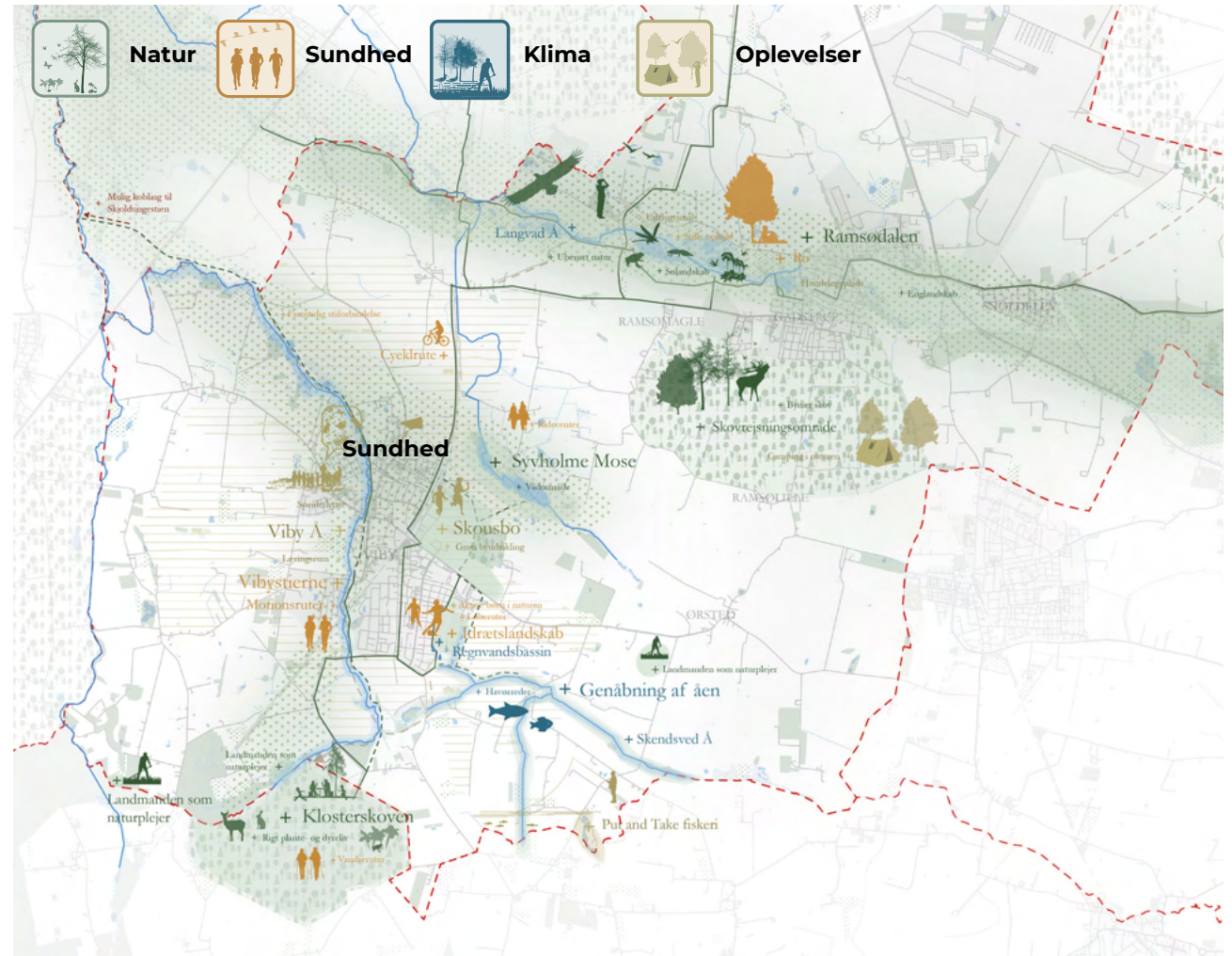

Ny naturperlefolder over Roskilde Kommune

PROJEKTER 2024 - 2027

Projekter i syd

På de følgende sider præsenteres konkrete grønne og blå projekter og indsatser for den sydligste del af Roskilde Kommune.

Fremtidsbillede - kort over Roskilde syd

Projekterne er helhedsorienterede og går på tværs af Grøn Blå Strategis fire hovedtemaer; oplevelser, sundhed, natur og klima. Projekterne er organiseret efter følgende typer:

- 1. Bynær natur
- 2. Stier og faciliteter
- 3. Biodiversitet og naturpleje
- 4. Formidling

Bynær natur

S.1.1. Skousbo - byudvikling nordøst for Viby

Der er udarbejdet byudviklings- og landskabsplan for arealet ved Skousbo nord for Viby Station. Området er under udvikling og skal sikre gode rekreative forhold med attraktiv bynær natur og er en del af det grønne loop omkring Viby. Området formes som et deltalandskab med søer og lokal håndtering af regvand. Skousbo Skov og Syvholme Mose er mulige nærrecreative områder (se projekt S.3.7). Udviklingen skal sikres ved lokalplanlægning og frivillige aftaler.

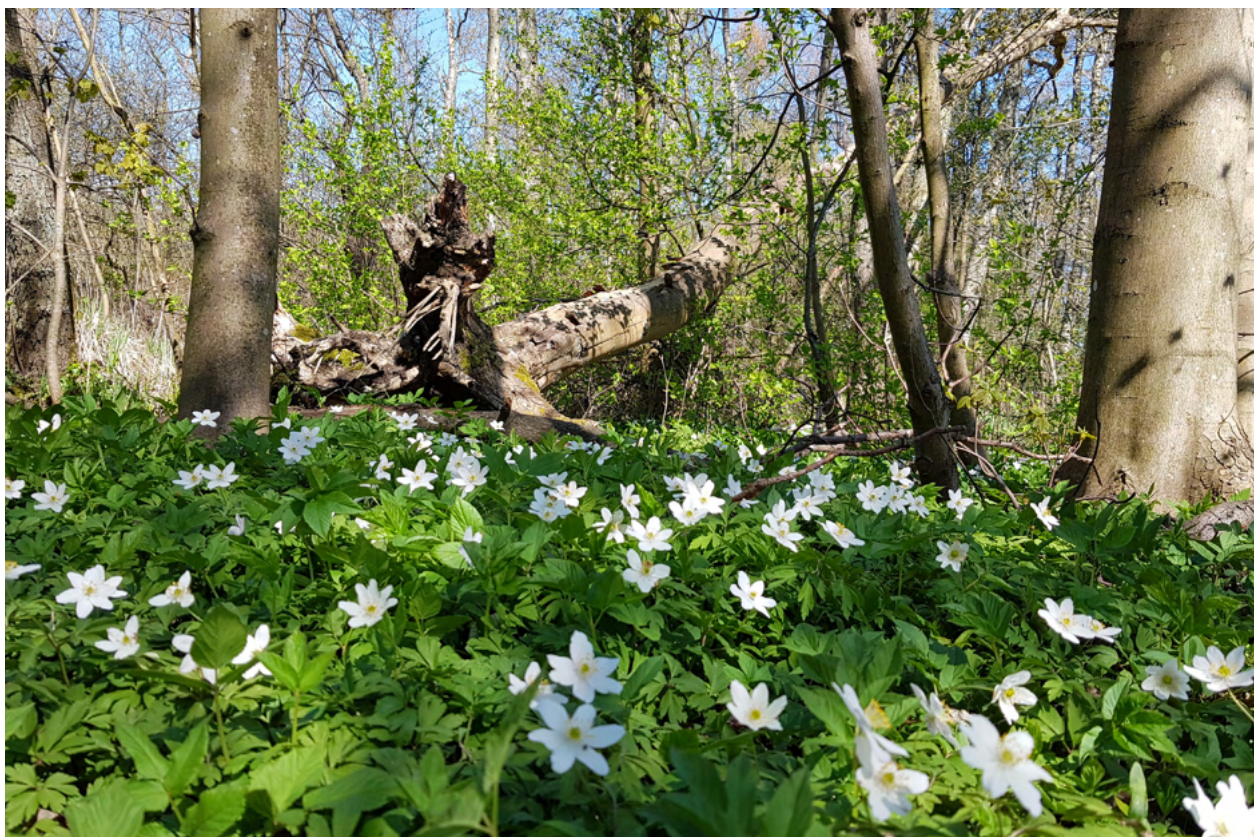
S.1.2. Viby Øst - udvikling af Vibys idrætsarealer og den grønne kile

Viby Øst er en del af Vibys grønne loop, hvor rekreative, natur-, og landskabsmæssige kvaliteter styrkes og bindes sammen. Der udarbejdes en helhedplan for Viby Øst-området, der skal fremme et aktivt udeliv for både den organiserede og selvorganiserede idræt. Der skal skabes let adgang til bynære landskaber og naturoplevelser ved at arbejde med en udvikling af idrætsanlægget, sammenkoblet med landskab, biodiversitet og klimatilpasning og naturgenopretning ved Lille Skensved Å (se projekt S.3.8. Genåbning af Skensved Å). Ved Langdyssegaard etableres i 2023/2024 en ny bynær skov med gode stiforbindelser.

S.1.3. Skovrejsning ved Viby og Gadstrup

Det vil forbedre de rekreative muligheder, hvis der udvikles bynær skov. Her forenes ønsker om bynær natur til rekreation, motion og læring, samt ønsker om mere natur og bedre klima. Der er indgået samarbejde med Naturstyrelsen om at undersøge mulighederne for skovrejsning syd for Gadstrup. Der etableres i 2023/2024 en ny skov ved Langdyssegaard, syd for Viby - i umiddelbar forbindelse med den grønne kile øst for Viby og Viby Idrætsanlæg. Samtidig undersøges mulighederne for at etablere endnu en lokal skov i Viby/Dåstrup området.

Ønsket er at skabe lettere adgang til bynær natur for både Gadstrup, Viby og de mindre landsbyer i området og samtidig bidrage til kommunens CO2-mål.

Stier og faciliteter

S.2.1. Vibystierne

Et sammenhængende stinet omkring Viby og langs Viby Å til Klosterskoven er under etablering. De første etaper er etableret og har skabt mulighed for at passere jernbanen ved Kildemosen og samtidig få spændende oplevelser langs vandløbet. De næste etaper mellem Viby og Klosterskoven, samt mellem Vestergade og Viby Åpark ønskes realiseres, så rekreative-, motions- og oplevelsesmuligheder øges. Der skal skabes adgang til stien flere steder, så den også kan tilbyde f.eks. gangbesværede og børn at gå en mindre del af stien. Det skal undersøges, om det er muligt at etablere stiforbindelse mod nordvest, så der skabes en lokal rundtur - eller adgang til Skjoldungestien.

S.2.2. Bevægelse og rekreation i landskaberne omkring de mindre byer

Adgangen til landskaberne omkring Viby og de mindre landsbyer i syd skal forbedres. Vi skal samarbejde med lodsejere og lokale beboere om at skabe mulighed for rundture i området, så de lokale beboere får mulighed for at nyde en gå- eller løbetur i lokalområdet tæt på boligen. Der arbejdes aktuelt for at skabe en stiforbindelse rundt om Snoldelev Mose, så der skabes bedre mulighed for natur- og turmuligheder i området.

S.2.3. Stier, opholds- og hvilesteder - naturen for alle

Af flere årsager, kan det være en stor udfordring for nogle at komme ud i naturen. Det kan være af afgørende betydning, at der er mulighed for ophold

Snoldelev mose

og hvile undervejs, og at stierne er let tilgængelige. I samarbejde med sundheds- og omsorgsområdet skal der derfor tænkes bænke, gode stier, handicapvenlige oplevelses-spots og små ruter ind i stiforløbene. I Viby er der i samråd med Ældresagen opsat bænke på Vibystien ved Kildemosen, så man kan holde hvil ved åen.

S.2.4. Naturen som den foretrukne arena for idræt

Størstedelen af de voksne i Roskilde Kommune foretrækker selvorganiseret idræt med naturen som den foretrukne arena. Derfor har vi en stor interesse for at arbejde med at forbedre kendskabet og tilgængelig-

heden til fjord, søer og stisystemer samt støttepunkter, træningsfaciliteter, legepladser og forbindelser til især eksisterende idrætsanlæg. I syd arbejdes der bl.a. med dette i projektet omkring Viby Idrætscenter, og i Viby er der anlagt en ny discgolfbane.

S.2.5. Ro og stille ophold

Vi skal sikre, at der er rum til ro og rekreation, hvor man kan afstresse og nyde naturen, f.eks. ved en stille gåtur i de bynære naturområder i Ramsødalen eller langs Viby Å. Sundhedscenteret arbejder med naturen som rum for mental sundhed.

Biodiversitet og naturpleje

S.3.1. Jordejere som naturplejere

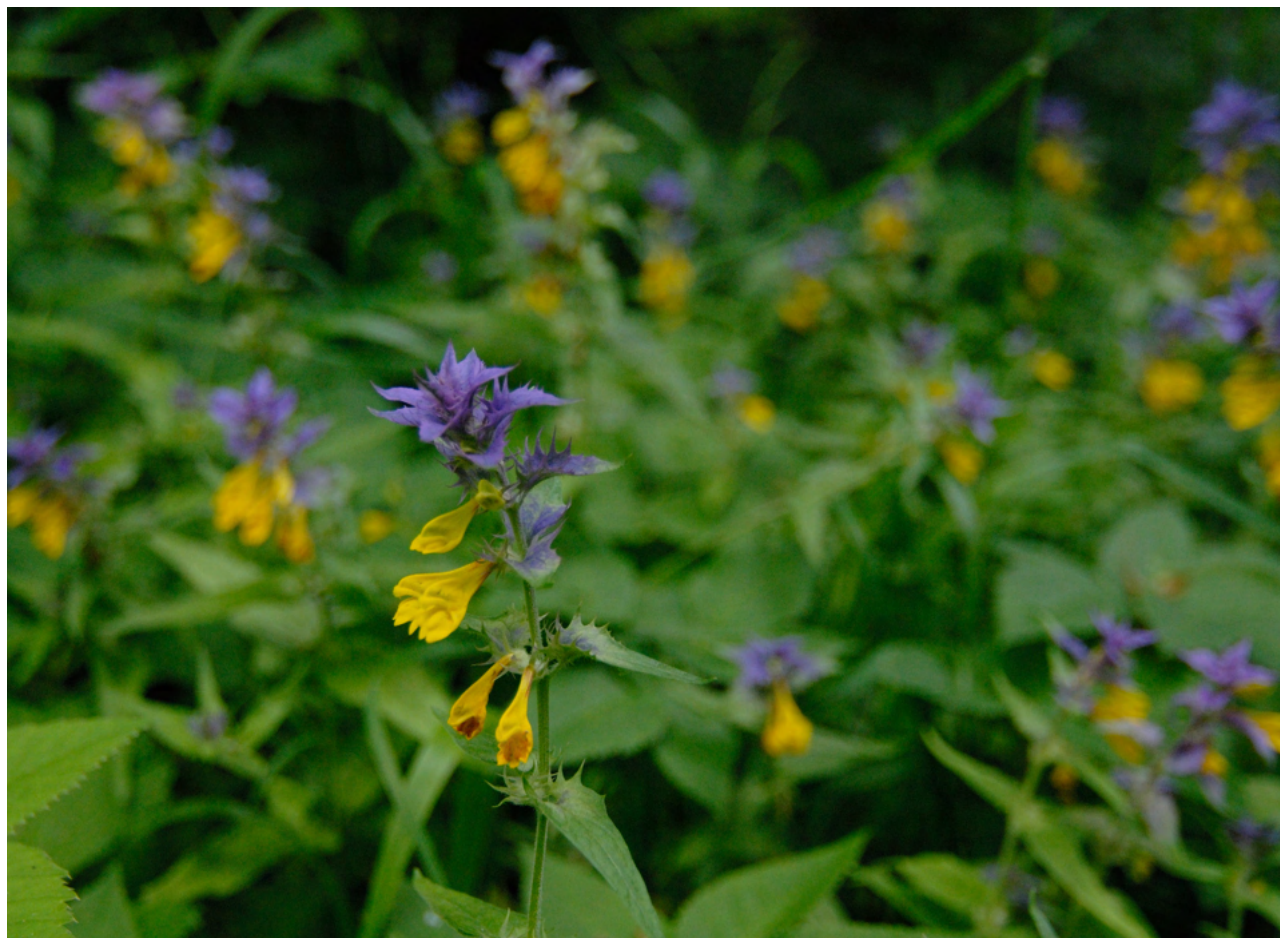
Der samarbejdes med lokale jordejere om at pleje og udvikle naturen i den sydlige del af Roskilde Kommune, så vi sikrer bedre vilkår for plante- og dyreliv, ved f.eks. gravning af vandhuller, rydning af tilgroede arealer, afgræsning og pleje af overdrev med afbrænding og høslæt for at fremme levevilkårene for små og nøjsomme planter. I forbindelse med besigtigelse af § 3-arealer og den almindelige naturforvaltning indgås ofte aftaler om frivillig naturpleje.

S.3.2. Lokale naturplejelaug

Afgræsning er en del af Roskilde Kommunes naturplejeindsats, der er med til at skabe mere alsidig natur og større biodiversitet. Pt. er der ikke nye græsningforeninger på vej i dette område, da planlagt projekt ved Ramsødalen blev stoppet pga. mistanke om PFAS.

S.3.3. Ændret arealanvendelse - fra landbrug til natur

Der er mulighed for at skabe nye naturområder i den sydlige del af Roskilde Kommune, bl.a. ved at omlægge fra intensiv landbrugsdrift til skov og ved udtagning af lavbundslande samt vandløbsnære arealer, til etablering af lysåben natur og vådområder. Herved skabes naturpotentialer og samtidig mulighed for CO2 reduktion, til glæde for såvel klima, natur og mennesker.

© Colourbox - Blåtoppet kohvede

S.3.4. Biodiversitet i byerne

Byernes grønne områder har potentiale for at skabe rammer om en forbedret biodiversitet. I områder med ekstensiv drift, som f.eks. Kildemosen i Viby, er den sjældne og kritisk truede dråbehvøsebi fundet.

S.3.5. Artsforvaltning

For at sikre biodiversiteten og sikre at sjældne arter ikke forsvinder fra kommunen, er det for nogle arter nødvendigt at lave målrettet pleje. Der er i området bl.a. fokus på plejetiltag for blåtoppet kohvede. I 2023 udarbejdes en oversigt over sjældne planter i Roskilde Kommune der skal danne grundlag for fremtidige plejetiltag i samarbejde med lodsejerne.

S.3.6. Ramsødalen og Snoldelev Mose

Ramsødalen og Snoldelev Mose er Natura 2000 områder. Ramsødalen er et naturområde med høj status og er både fredet og udpeget som Natura 2000-område. Her er et rigt plante- og dyreliv, og det er en yndet lokalitet at besøge for både lokale og andre naturinteresserede. Der ønskes på sigt en samlet plejeplan for området med hensigtsmæssig naturpleje. I Snoldelev Mose ønskes afgræsning og rydning for at pleje naturen i området, og der arbejdes for at skabe mulighed for en stiforbindelse rundt om mosen.

S.3.7. Naturgenopretning af Syv Holme Mose

Naturgenopretning af dele af den tilgroede Syv Holme Mose ved Syvbækken. Formålet er at forbedre naturkvaliteten samt at etablere bynær rekreativ natur tæt på det nye byområde ved Skousbo. Mulighederne for naturpleje og udarbejdelse af plejeplan i Syv Holme Mose undersøges, herunder mulighederne for adgang.

S.3.8. Genåbning af Skensved Å - øst for Viby

Der arbejdes på en genåbne Skensved Å på tre rør-lagte strækninger og etablering et ådalsbassin, der skal rense de øgede udledninger af regnvand fra Viby Øst og sikre en mindre mængde vand i vandløbet ved større regnvandshændelser. Projektet hænger sammen med udviklingen af Viby Øst.

S.3.9. Nye vådområder

Som en del af klimatilpasning og ændret arealanvendelse, identificeres nye mulige vådområder langs åerne, hvor omlægning af landbrugsjorde til vådområder kan bidrage til både natur, klimatilpasning og CO2 reduktion. Der planlægges for et nyt vådområde i forbindelse med Helhedsplan for Viby Øst.

S.3.10. Artsrige vejkanter

På udvalgte vejkanter ændres slåningspraksis til gavn for insekter, sommerfugle og andre smådyr. Den ændrede slåningspraksis tilgodeser både trafiksikkerhed og biodiversitet.

S.3.11. Tjæreby Hede

Tjæreby Hede blev i 1921 fredet, fordi området var det sidste tilbageværende område med hedelyng. Med tiden er området groet til, og hedelyngen er forsvundet. Roskilde Kommune vil arbejde på genskabelse af hedelyngen i området.

Formidling

S.4.1. Viby Å som læringsrum

I 2018 og 2019 er Viby Å på strækningen gennem Å-parken og under banen ved Kildemosen gjort mere tilgængelige til glæde for de lokale skoler, spejdergrupper og lokale beboere. I Viby Å fortsættes arbejdet med at forbedre de miljømæssige kvaliteter og samtidig sammentænke arbejdet med nye opholdssteder og oplevelsesmuligheder langs vandløbet.

S.4.2. Sund i naturen

Træning og Sundhed arbejder aktivt med naturen som sundhedsfremmende arena. Sundhedscenteret formidler både brug af naturen, herunder gode rekreative steder, og bruger naturen aktivt sammen med beboerne i Viby og den sydlige del af kommunen. Der afholdes fx kurser i naturen, som fx stress- og rygestopkurser, ligesom der afvikles gå- og motionshold. Der skal fremadrettet arbejdes for at bedre mulighed for at benytte de nære grønne områder i forbindelse med f.eks. Sundheds- og Omsorgscenter syd og plejecentre.

Der arbejdes med partnerskabsprojektet "Naturfællesskaber - for ældre med handicap" i samarbejde med Ulykkespatientforeningen, Videncenter for Handicap og Vordingborg Kommune. Her skal arrangeres konkrete ture ud i naturen for handicappede, suppleret med god information gennem videoer.

S.4.3. Ud i Roskildes natur

I et tværfagligt samarbejde mellem sundhed, kultur, idræt og natur, arbejdes der på at formidle alle de muligheder, der er for at være aktiv, social og rolig i naturen, bl.a. Blå Flag arrangementer, udvikling af kort og hjemmeside. Der fokuseres på at skabe bedre mulighed for at guide folk til at opleve naturen på egen hånd.

S.4.4 # Alle Tidens Natur

De mange attraktive naturområder omkring Roskilde skal synliggøres, så endnu flere bliver opmærksomme på mulighederne og hopper på cyklen eller

i badedragten for at komme ud og opleve naturen rundt i hele kommunen. Roskilde Kommune og Nationalpark Skjoldungernes Land er aktive i at formidle natur og oplevelsesmuligheder på flere platforme. Destination Fjordlandet kommunikerer ligeledes på flere platforme samt i markedsføringstiltag om den brede palette af oplevelsesmuligheder, som kommunen indeholder. Destination Fjordlandet har i sin turismestartegi 2021 - 24 fokus på følgende indsatser:

- Øge kendskabet til destinationens mange store og små naturoplevelser gennem målrettet markedsføring og pressearbejde.
- Samle turisme- og oplevelsesaktørerne og drive forretningsudvikling gennem store udviklingsprojekter, som den enkelte aktør ikke selv kan løfte. Eksempelvis nye cykeloplevelser og rutenetværk.

S.4.5. Fishing Zealand

Roskilde Kommune deltager i et tværkommunalt samarbejde om udvikling af bæredygtig lystfiskerturisme, om styrkelse af naturgrundlaget og om udvikling af aktiviteter målrettet unge. Dette sker i et samarbejde med lystfiskerforeninger, turismeorganisationer og erhverv. Fishing Zealand og Roskilde og Omegns Lystfiskerklub giver børn og nybegynder gode muligheder for en veltilrettelagt, børnevenlig og hyggelig familiefiskedag med gode fangstmuligheder, når de inviterer alle til put & take-arrangement ved Ørsted Ørredvand. Her får deltagerne hjælp til at fiske, mens de lærer om bæredygtig fiskeri. Det forventes, at der laves samarbejdsprojekter med FZ og Grusbanden.

Budgetforslag

Realiseringen af Grøn Blå Strategi er knyttet op på såvel kommunale bevillinger til opkøb, anlæg og drift, som partnerskaber med offentlige og private organisationer og eksterne tilskud fra fonde.

Anlægsbevilling til Grøn Blå Strategi

Der foreslås et samlet årligt rådighedsbeløb på 2,3 mio. kr., hvoraf de 0,6 mio. kr. går til oprettelse af vandløb. De 1,7 mio. kr. til Grøn Blå Strategi generelt sikrer fremdrift i de vigtigste projekter og er fundament for, at der kan søges om eksterne tilskud.

Anlægspulje til opkøb af landbrugsjord, skovrejsning og natur

Der er afsat 5,5 mio. kr. årligt til via jordopkøb og ændret drift at sikre mere skov og natur i kommunen. Midlerne er afsat for at sikre CO₂-reduktion, biodiversitet, grundvandsbeskyttelse og rekreative værdier på en og samme tid. Klima- og Miljøudvalget har besluttet at disponere midlerne således: Strategisk samarbejdsaftale med Naturstyrelsen om opkøb til skov; 1,2 mio. kr. årligt til Himmelev og Gulddysse samt 1,15 mio. kr. årligt til skov i syd. Opkøb af jorde/driftsomlægning, herunder lavbund 2,5 mio. kr. årligt. Projektledelse til opkøb, aftaler mv. 0,65 mio. kr. årligt. Konkrete projekter kan betyde forskydning af midler imellem de forskellige formål.

I de kommende år kan der blive behov for yderligere opkøb af jord til bl.a. ny skovrejsning og etablering af ny natur, f.eks. i den sydlige del af kommunen

Kommunens drift og anlæg

Kommunen har allerede mange aktiviteter, som bidrager til målene i Grøn Blå Strategi. Ved en bedre koordinering og mindre justeringer, kan vi ofte få større nytte af midlerne og skabe synergi mellem flere forskellige interesser.

Kommunen giver 100.000 kr. årligt til Fishing Zealand, og Roskilde Oplevelseshavn får 100.000 kr. årligt i 2022-24 af Klimarådets Klimamidler til biodiversitetsinitiativer.

Bevillinger til jordopkøb Statslig refundering

Alle udgifter til realisering af vandområdeplaner er dækket af EU-midler eller statstilskud. Natura 2000-handleplanens projekter finansieres primært af statslige midler, men også i mindre grad af kommunale midler.

Eksternt tilskud til kommunen

Der er gode muligheder for eksterne tilskud til projekter gennem fondsansøgning. I de kommende år vil projekter i forbindelse med bl.a. Boserupgård og Skjoldungernes Land være projekter, hvor der søges ekstern finansiering.

Samarbejdspartneres bidrag

Der er mange aktører på banen, bl.a. Naturstyrelsen, Nationalpark Skjoldungernes Land, HOFOR og FORS, men også private jordejere, lokale foreninger, interesseforeninger og andre der bidrager ressourcemæssigt til realisering af projekter. I de kommende år er flere store partnerskabsprojekter på vej, som finansieres i samarbejde med andre aktører. F.eks. "Naturfællesskaber - for ældre med handicap" i samarbejde med Ulykkespatientforeningen, Skjoldungestien og Boserupgård i samarbejde med Nationalpark Skjoldungernes Land og Naturstyrelsen, skovrejsningsprojekter i Himmelev og Gadstrup i samarbejde med Naturstyrelsen og HOFOR/lokale vandværker.

Frivilligt arbejde

En del af projekterne forudsætter, at borgere i kommunen bidrager med frivilligt arbejde. De frivilliges arbejde udgør en ikke uvæsentlig post. De frivilliges tidsforbrug er ikke værdisat i budgettet.

Økonomioversigt

I/I

	2024	2025	2026	2027	2028-2031
GRØN BLÅ STRATEGI - ANLÆG GENRELT					
Anlæg til natur, sundhed og oplevelser					
6A.1 Anlæg Grøn Blå Strategi generelt	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700	-6.800
Grøn Blå Strategi Vandplan-indsatser					
6A.2 Vandplan - indsatser	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-6.000
6A.2 Vandplan - indsatser: Statslig refusion af godkendte udgifter	1.500	1.500	1.500	1.500	6.000
I alt	0	0	0	0	0
Grøn Blå Strategi Genopretning af vandløb					
6A.3 Genopretning af vandløb	-600	-600	-600	-600	-2.400
I ALT	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300	-9.200
Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur					
6003.a Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500	-22.000
I ALT	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500	-22.000
Afledt drift (beløb i 1.000 kr)					
	2024	2025	2026	2027	2028-2031
GRØN BLÅ STRATEGI - ANLÆG GENRELT					
Anlæg til natur, sundhed og oplevelser					
6A.1 Anlæg Grøn Blå Strategi generelt	-100	-100	-100	-100	-400
Grøn Blå Strategi Vandplan-indsatser					
6A.2 Vandplan - indsatser	-100	-100	-100	-100	-400
I ALT	-200	-200	-200	-200	-800
Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur					
6003.a Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur	-500	-500	-500	-500	-2000
I ALT	-500	-500	-500	-500	-2.000

For årene 2025 og frem tages forbehold for, at de generelle anlægsbesparelser ikke er fordelt på de konkrete projekter. Dette vil ske i forbindelse med processen for strategisk anlægsplan 2025.

By, Kultur og Miljø
Postboks 100
Rådhusbuen 1
4000 Roskilde
BKM@roskilde.dk

**ROSKILDE
KOMMUNE**

#ALLE TIDERS ROSKILDE